

Програм управљања ризиком од елементарних непогода у јединици локалне самоуправе

Аутори:

Мр Милан Марковић
Здравко Максимовић

Стручна подршка:

МС Сандра Недељковић
Канцеларије за управљање јавним улагањима
Владе Републике Србије

Интеграција родних аспеката у програм:

Вишња Баћановић

Програм управљања ризиком од елементарних непогода у јединици локалне самоуправе

Аутори:

Мр Милан Марковић
Здравко Максимовић

Стручна подршка:

МС Сандра Недељковић
Канцеларије за управљање јавним улагањима Владе Републике Србије

Интеграција родних аспеката у програм:

Вишња Баћановић

Дизајн и прелом:

Милица Дервишевић

Штампа:

Грид студио

Тираж:

200

ISBN 978-86-6383-081-3

април, 2019. године

Напомена: Штампање ове публикације помогла је Мисија ОЕБС-а у Србији. Ставови изречени у публикацији припадају искључиво ауторима и не представљају нужно званичан став Мисије ОЕБС-а у Србији.

Садржај

1. Увод	5
Опасности које угрожавају Републику Србију	7
2. Анализа нормативног оквира за област управљања ризиком од елементарних непогода	8
2.1. Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама	8
2.2. Други релевантни закони и прописи	11
3. Институционални оквир	17
4. Стратешки документи у области управљања ризиком од елементарних непогода у републици Србији	20
4.1. Национална стратегија заштите и спасавања у ванредним ситуацијама	20
4.2. Национални програм заштите животне средине („Службени гласник РС” број 12/10)	21
4.3. Национална стратегија одрживог развоја („Службени гласник РС”, број 57/08)	21
4.4. Програм метеоролошких и хидролошких развојно истраживачких активности за период 2013-2017	21
4.5. Национални програм за управљање ризицима од елементарних непогода	21
4.6. Програм за финансирање ризика у случају елементарних непогода за Републику Србију	22
4.7. Стратегија климатских промена са Акционим планом	23
4.8. Нацрт првог националног плана адаптације на измењене климатске услове за Републику Србију	23
5. Најзначајнија међународна документа која регулишу област управљања ризика од елементарних непогода	25
5.1. Оквир из Сендаја за смањење ризика од природних непогода	25
5.2. Споразум из Париза Оквирне конвенције УН о промени климе	26
6. Модел програма управљања ризиком од елементарних непогода и осталих опасности у јединици локалне самоуправе	27
6.1. Преглед и анализа постојећег стања	27
6.2. Дефинисање жељене промене	30
6.3. Дефинисање жељених циљева	30
6.4. План мера и активности	32

1. Увод

Овај документ је настао из потребе да се подрже локалне самоуправе у процесима смањења ризика од природних непогода.

У јединици локалне самоуправе неопходно је успостављање механизма управљања ризиком од елементарних непогода. Ови механизми имају за циљ повећање отпорности те локалне заједнице на све учесталије елементарне непогоде које се дешавају услед климатских промена. Према подацима Националне стратегије заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, у периоду од 1900-1940. године, сваких десет година догађало се по 100 природних непогода, од 1960-1970. године било их је 650, од 1980-1990. године чак 2000, да би, у десетогодишњем периоду од 1990-2000. године, број природних непогода порастао на 2800. Евидентан тренд повећања броја ванредних и опасних ситуација, имао је за последицу утростручење економских трошкова последњих година.

Унапређење система управљања ризиком од елементарних непогода по први пут се појављује у Републици Србији након поплава које су је погодиле 2014. године. До тада се овај термин није користио већ су се стратешка и правна документа углавном односила на управљање ванредним ситуацијама. Управљање ризицима од елементарних непогода је шири појам и процес од управљања ванредним ситуацијама. Процес управљања ризицима од елементарних непогода састоји се од 4 елемента, и то: превенција, припремљеност, реаговање и обнова. Поплаве 2014. су нам "упозорење и опомена да је неопходно да се, у Републици Србији, озбиљније приступи предузимању мера као што је планирање и реализација инвестиција које су засноване на познавању ризика. Овим мерама ће се обезбедити што је могуће већи степен заштите људи и имовине од евентуалног наступања нових поплава већег интензитета, што ће за последицу имати смањење ризика од наступања штетних последица

већег обима"¹. Уместо управљања ванредном ситуацијом односно реаговања када се природна непогода деси, ми морамо управљати ризиком и реаговати много пре катастрофе. Законодавство ЕУ о цивилној заштити, које је ступило на снагу почетком 2014. године, придаје већи значај превенцији непогода, управљању ризицима и спремности на одбрану. Од држава чланица захтева се да усаврше планирање управљања ризицима².

У Републици Србији је јединицама локалне самоуправе поверен већи део надлежности у области управљања ризицима од елементарних непогода и других опасности. Ово је прописано не само Законом о ванредним ситуацијама, као кровним законом, већ и секторским законима. Међутим, изостало је свеобухватно хоризонтално планирање активности како би локалне заједнице стекле отпорност и адекватно се бориле, не само са елементарним непогодама, него и са свим осталим нежељеним ситуацијама. Због фрагментисаности регулативе неопходно је на једном месту побројати све надлежности и послове које јединица локалне самоуправе има у области управљања ризиком од елементарних непогода. Обзиром да област управљања ризиком од елементарних непогода прожима више сектора, неопходно је активности и мере планирати интегрисано укључивањем свих релевантних актера и службеника у једној локалној самоуправи што би имало за последицу ефикасније спровођење тих мера и активности. Такође, с обзиром да се елементарна непогода дешава на одређеној територији, неопходна је добра сарадња и комуникација локалних и државних органа уз ефикасну и ажурну поделу података, како би доносиоци јавних политика имали правовремену информацију о дешавањима на терену. Стога је намера и да се изградом овог документа олакша запосленима у јединицама локалне самоуправе спровођење јавних политика и прав-

¹ Национални програм за управљање ризицима од елементарних непогода, усвојен Закључком Владе Републике Србије 05 Број 217-16233/2014-1 од 19. децембра 2014

² 2007/779/ЕЗ и 2007/162/ЕЗ

ног оквира у овој области, као и ефикасно и ефективно планирање ресурса и активности. Тиме се уједно постиже и јачање капацитета запослених у области послова цивилне заштите. Циљ овог програма јесте изградња адекватног дугорочног система управљања ризицима од елементарних непогода на територији једне локалне самоуправе, у којој различите институције сарађују и заједно раде и планирају активности на смањењу ризика и ефикаснијем реаговању на непогоде. Намера је да се побољшање постојећих система за управљање ризицима од непогода врши кроз широк спектар активности и мера (од традиционалног смањења ризика кроз структурне мере у пројектовању као што су системи заштите од поплава, до побољшања спремности кроз неструктурне мере, као што су просторно планирање базирано на познавању ризика, побољшане временске прогнозе и рано упозоравање, као и решења за финансирање управљања ризицима и осигурања)³.

Један од највећих изазова у дефинисању будућих ризика од природних непогода (који ће се у будућности наћи на дневном реду, не само код планирања на нивоу локалних самоуправа већ и на националном и регионалном нивоу (Југоисточна Европа), јесте контекст климатских промена. С тим у вези, а у потрази за одрживим решењима, неопходно је климатске промене и отпорност на исте, односно подизање капацитета у циљу адаптације на климатске промене, унети у локалне, регионалне и националне Програме и Планове. Ово се може учинити на више начина, али пре свега у виду промена приступа приликом креирања јавних политика, као и укључивању релевантних институција и појединаца у циљу дефинисања учинковитих мера и активности које ће допринети смањењу ризика од природних непогода. Локални акциони планови, дефинисани Законом о заштити животне средине⁴, као и разна стратешка документа у области заштите животне средине, али и борбе против климатских промена, у даљим процесима, требају бити ослоњени на процесе смањења ризика од природних непогода, као кључни елемент у дефинисању циљева и мера за реализацију ових планова. Посматрајући све процесе и активности које се спроводе у Републици Србији, пре свега на на-

ционалном нивоу, а везано за климатске промене и борбу, односно адаптацију на исте, неопходно је активније приступити овој области на локалу, од нивоа грађана, до нивоа носилаца јавних функција и овлашћења. Неке од могућности укључивања, као и доношења адекватних решења, а која се односе на боље разумевање ризика од природних катастрофа, посматрајући ове процесе кроз призму климатских промена, могу се видети и у активностима Министарства за заштиту животне средине и УНДП (видети: <http://www.klimatskepromene.rs/>). Активнијом улогом локалних заједница може доћи и до конкретнијих активности у односу на донета стратешка документа, али и на израду квалитетнијих докумената који ће у потпуности дефинисати проблеме и изворе, односно начине за решавање истих.

Када се свему изнетом додају и проблеми везани за демографију, односно тенденцију смањивања броја становника, посебно у руралним подручјима (видети: <http://www.stat.gov.rs/>), логично се намеће потреба за активнијим приступом економичнијем управљању ресурсима и потенцијалима у Републици Србији.

Јавне политике које се тичу безбедности грађана Републике Србије (у овом случају безбедност у односу на природне катастрофе) морају бити транспарентне и проактивне, а све са циљем да буду у функцији одрживог развоја, како на локалном, тако и на регионалном, односно националном и међународном нивоу. Законом о ванредним ситуацијама је предвиђено да Штабови за ванредне ситуације представљају платформе система заштите и спасавања. Иако је веома битно за ове процесе да актуелне политичке структуре својим деловањем доприносе изградњи и функционисању процеса смањења и управљања ризицима од природних катастрофа (пре свега као носиоци јавних функција и овлашћења) у пракси се показало да су ови процеси директно зависни од служби, односно лица која су на нивоу општинских и градских управа одговорни за ове процесе. Посебно се истичу оне управе које у својим организацијама препознају потребе бављења овим пословима, па су систематизацијом кадровских потенцијала запослених успеле да организују Службе, а поједине управе чак и Одељења која се баве само овим пословима (пример Градских управа градова: Крагујевца, Крушевца, Краљева, Новог Пазара, Чачка, Смедерева и др.).

3 Национални програм за управљање ризицима од елементарних непогода, усвојен Закључком Владе Републике Србије 05 Број 217-16233/2014-1 од 19. децембра 2014

4 Закон о заштити животне средине "Сл. гласник РС", бр. 135/2004, 36/2009, 36/2009 - др. закон, 72/2009 - др. закон, 43/2011 - одлука УС и 14/2016

На крају, надамо се да ће документ послужити сврси и помоћи локалним самоуправама, тј. оним деловима јавних управа које су надлежне за послове смањења ризика од елементарних непогода и других несрећа (колоквијално речено смањења ризика од природних катастрофа), да дефинишу будуће стратегије, програме, планове и све остале нормативне акте дефинисане законским и подзаконским надлежностима као и институционалној изградњи са циљем бољег разумевања и квалитетнијег и рационалнијег приступа овој материји. Наравно, овакви планови не морају бити у форми табела или сличних садржаја, али дефинитивно би требало да буду „наслоњени“, односно усклађени са Националним стратешким документима као и међународним, о којима ће у наредним поглављима бити речи. Такође, веома је важно да у оваквим документима (који треба да буду усвојени од највиших локалних органа - локалне Скупштине), јасно буду истакнуте смернице за имплементацију родне равноправности, као и бриге о посебно осетљивим категоријама становништва. Од највишег значаја за изградњу функционалног система, који ће бити стављен у службу осигурања безбедности, здравља и живота људи као и културних и материјалних добара, јесте обавеза да систем буде потпуно отворен, односно да у процесе буду укључене све институције и појединци. Такође је неопходно да се примене различити аспекти и приступи са акцентом на настале климатске промене и потребу за адаптацију на њих.

Опасности које угрожавају Републику Србију

У складу са подацима Универзитета де Ловаин у Бриселу⁵ (www.emdat.be) из фебруара 2015. године, који су прикупљени у међународној бази података, највећа опасност и учесталост природних непогода у Србији прети од поплава 55.6%, екстремних температура 38.9% и земљотреса 5.6%. Поред ових опасности, Србију погађају и **пожари, клизишћа, град, снежне олује, олујни ветрови, суша, епидемије и болести животиња**. Неке локалне самоуправе трпе велике економске штете и губитке као последице ових опасности.

Инструмент за препознавање природних непогода и разумевање смањења њиховог ризика „ThinkHazard!“⁶, који се односи на територију Србије као највеће ризике издваја поплаве, бујичне поплаве и пожаре на отвореном, док међу умерене ризике спадају земљотрес, екстремне временске непогоде – суша и недостатак воде за пиће.

Према међународном регистру „DesInventar“⁷, у претходном периоду, највеће последице од природних катастрофа у Републици Србији су се догађале услед поплава, олуја са градом и суше.

Према „Inform“⁸ индексу за управљање ризиком, Србија заузима 103. место од укупно 191. државе обухваћене регистром, са оценом од 3,4 од којих у окружењу једино Федерација БиХ има већи индекс, који је оцењен са 3,7.

Подаци о зонама природног ризика морају бити у електронској форми интероперабилни и хармонизовани у складу са међународним стандардима да би могли бити објављени на националном геопорталу.

5 <https://www.preventionweb.net/countries/srb/data/>

6 <http://thinkhazard.org/en/report/2648-serbia/FL>

7 <https://www.desinventar.net/DesInventar/profiletab.jsp>

8 <http://www.inform-index.org/Countries/Country-profiles/iso3/SRB>

2. Анализа нормативног оквира за област управљања ризиком од елементарних непогода

2.1. Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама

Област управљања ванредним ситуацијама уређена је Законом о ванредним ситуацијама, који је донет у децембру 2009. године, потом су уследиле измене и допуне и то 2011. године и 2012. године. И поред низа добрих решења која су задржана и у Закону о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама и чињенице да је Закон о ванредним ситуацијама интегрално поставио ситем реаговања у ванредним ситуацијама, који је и главни предмет уређивања овог закона, управо је то и била његова највећа слабост. Наиме, Закон о ванредним ситуацијама је реактиван и садржи веома мало одредби које су превентивног карактера. Поред тога, недостатак одговарајуће процедуре за доношење овако значајног прописа се одразио и на одређени број недоследности и нејасноћа. Поред наведеног, цео систем управљања ванредним ситуацијама нашао се пред огромним изазовима током катастрофалних мајских поплава 2014. године, када су се додатно виделе слабости законских решења.

Упрово напед наведено је одредило садржину Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Сл. гласник РС“ бр. 87/2018).

Основни циљеви коме теже решења у Закону јесу првенствено у свеобухватном нормирању превентивних мера уз увођење нових института и активности ради смањења ризика од катастрофа,

ефикасном реаговању у случају наступања елементарних и других непогода као и што ефикаснијем отклањању њихових последица како би се што пре обезбедили опоравак и нормализација услова за живот и рад на погођеном подручју.

Законом се стављају у први план принципи, плански документи и мере и активности које треба да допринесу што успешнијој превенцији од елементарних и других непогода, јачању отпорности појединаца и заједнице на последице елементарних и других непогода и подизању нивоа спремности за реаговање у случају наступања елементарне и друге непогоде. За разлику од ранијег решења, Закон садржи норме које се односе на заштиту рањивих група и родну равноправност, као и на успостављање партнерства између јавног и приватног сектора и укљученост научних организација, удружења и организација цивилног друштва у процес креирања и спровођења политике смањења ризика од катастрофа. Новину представља и нагласак на међународној сарадњи, како у домену превенције, тако и домену хуманитарне помоћи и пружања, односно примања међународне помоћи ради заједничког одговора на последице елементарних и других непогода, као и међуопштинској сарадњи од које се с правом много очекује, посебно што је као принцип нормирана и изменама Закона о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“, бр. 129/2007, 83/2014 – др.закон 101/2016 – др. Закон и 47/2018 .

Када се ради о решењима којима се уређује систем реаговања у ванредним ситуацијама, она су углавном ослоњена на постојећа решења, с тим што је

из њих отклоњено оно што се у пракси показало нефункционалним и недовољно ефикасним. У целини, та су решења поједностављена и иновирана како би била јаснија и применљивија.

Што се тиче структуре и садржине односно појединачних решења, Закон садржи 121 члан у укупно 13 поглавља.

Основним одредбама Закона (прва Глава) (чл. 1 – 3.) одређени су предмет закона (члан 1.), значење појединих израза употребљених у закону (члан 2.) и начела деловања (чл. 3-9.). Дефиниције из члана 2. односе се на изразе који се користе у Закону, а чија значења нису у каснијим одредбама посебно одређена и чије значење није на обавезујући начин одређено у другим законима. Укупно је обухваћено 25 израза, почев од основног – појма катастрофе, па до заинтересоване јавности. Код утврђивања дефиниција, у највећој мери је коришћена прихваћена међународна терминологија, уз одговарајућа прилагођавања правном систему Републике Србије и правилима и духу српског језика. Члановима 3 – 9. Закона утврђено је укупно седам начела деловања у систему смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама и свакоме од њих је одређена садржина. Начела су: начело приоритета, начело интегрисаног деловања и међусекторске сарадње, начело примарне улоге локалних заједница, начело доступности при употреби снага и средстава, начело равноправности и заштите људских права, начело партиципативности и солидарности и начело информисања јавности.

Друга Глава носи наслов Систем смањења ризика од елементарних и других непогода и управљања ванредним ситуацијама и обухвата чланове 10 и 23. Закона.

У овом делу Закона дефинише се позиција Система смањења ризика од катастрофа као и дефиниција и садржина овог појма (чл. 10 и 11. Закона). Чланом 12. утврђује се обавеза доношења Стратегије смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама а чланом 13. се утврђују субјекти и снаге система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама.

Чланом 14. је Републички штаб за ванредне ситуације одређен као Национална платформа.

Чланом 15. је проширен круг субјеката који су обавезни да израде Процену ризика а члан 16. уводи нови институт, План смањења ризика. Овај ин-

ститут је веома значајан јер у суштини обавезује субјекта да након израђене Процене ризика утврди политику смањења идентификованих ризика у складу са њиховим нивоом. Ставом 1. овог члана је предвиђено: «Планом смањења ризика од катастрофа утврђују се конкретне превентивне, организационе, техничке, финансијске, нормативне, нацорне, едукативне и друге мере и активности које су надлежни државни органи и други субјекти, на основу процене појединих ризика, дужни да предузму у будућем периоду у циљу смањења ризика од катастрофа и ублажавања њихових последица.» Обавеза израде Плана смањења ризика постоји за Републику Србију, Аутономну покрајину и Јединицу локалне самоуправе.

Затим следе одредбе о Плану заштите и спасавања и Екстерном плану заштите од великог удеса који је део Плана заштите и спасавања јединице локалне самоуправе.

Значајне новине се односе и на субјекте који се баве изградом Процена угрожености и Плана заштите и спасавања. Наиме, сада је предвиђено да израду Процена и Плана могу да раде привредни субјекти који испуњавају одређене услове и који су добили овлашћење за израду. Имајући у виду досадашњу праксу, ово решење се чини веома значајним заједно са новином која се односи и на поступак за добијање лиценце за израду Процене и Плана која подразумева обуку коју спроводе правни субјекти који за то имају одговарајуће овлашћење. Овим се свакако доприноси већој одговорности и озбиљности свих субјеката укључених у процесе израде ових кључних докумената. Ова питања су уређена одредбама чл. 19 - 21.

У одредба чл. 22. и 23. Закона, дефинисан је регистар ризика и зоне непосредног ризика. То су два нова института. Регистар ризика од катастрофа је интерактивна, електронска, географско-информациона база података за територију Републике Србије коју води Министарство унутрашњих послова у сарадњи са надлежним органима државне управе, другим државним органима и имаоцима јавних овлашћења. Регистар ризика садржи податке од значаја за управљање ризиком и то:

- 1) физичко-географске податке о простору захваћеном ризиком;
- 2) податке о броју и структури, као и изложености и рањивости становништва, које може бити погођено наступањем катастрофе;

- 3) податке о стамбеним зградама и зградама друге намене, инфраструктурним и другим објектима, њиховој изложености и рањивости;
- 4) податке о ранијим катастрофама и њиховим последицама;
- 5) опис и карактеристике опасности;
- 6) друге податке од значаја за смањење ризика.

Регистар ризика је јаван, осим података који су у складу са посебним законом одређени као тајни.

Зоне непосредног ризика су географске просторне целине у којима постоји веома висок степен извесности да ће наступити катастрофа и да ће њене последице бити дуготрајне и тешко отклоњиве, а мере заштите и спасавања знатно отежане. У зонама непосредног ризика забрањене су активности које изазивају нове или увећавају постојеће факторе ризика, осим по претходно прибављеној дозволи Министарства унутршњих послова.

Одлуку о утврђивању зоне непосредног ризика на основу усвојене Процене ризика од катастрофа Републике Србије доноси Влада, на предлог Републичког штаба за ванредне ситуације.

Глава три уређује права и дужности субјеката система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама (Влада, Министарство одбране и Војска Србије, Министарства и други орани државне управе, Аутономна покрајина, Јединица локалне самоуправе, привредна друштва и друга правна лица, субјекти од посебног значаја за заштиту и спасавање, посебне обавезе правних лица које обављају одређене делатности, хуманитарне организације и удружења, удружења и организације цивилног друштва, високошколске установе и научноистраживачке организације и грађани).

Четврта глава се односи на Ванредну ситуацију и штабове за ванредне ситуације. Сходно одредбама Закона Ванредна ситуација се проглашава када су ризици и претње или настале последице катастрофе по становништво, материјална и културна добра или животну средину таквог обима и интензитета да њихов настанак или последице није могуће спречити или отклонити редовним деловањем надлежних органа и служби, због чега је за њихово ублажавање и отклањање неопходно употребити посебне мере, додатне снаге и средства уз појачан режим рада а штабови за ванредне ситуације се образују за праћење активности на

смањењу ризика од катастрофа и координацију и руковођење у ванредним ситуацијама.

Глава пет уређује Ватрогасне и ватрогасно - спасилачке јединице и дефинише оснивање професионалних и добровољних ватрогасних јединица. Поред постојећих професионалних јединица предвиђа се и могућност да јединица локалне самоуправе, под одређеним условима може да оснује професионалну ватрогасну јединицу.

Главом шест уређена је цивилна заштита и ове одредбе дефинишу појам цивилне заштите, личну и узајамну заштиту, мере цивилне заштите, поверенике цивилне заштите, јединице цивилне заштите као и опремање, обучавање, мобилизацију и активирање истих. Са посебном пажњом, прецизно су дефинисана права и дужности припадника цивилне заштите.

Глава седам - Рано упозоравање, обавештавање и узбуњивање садржи одредбе о формирању Службе 112 коју чине Национални центар 112, оперативни центри 112, ситуациони центри, специјализоване јединице цивилне заштите за узбуњивање, систем јавног узбуњивања. Дефинисане су обавезе привредних друштава и других правних лица да обезбеде сопствене капацитете за рано упозоравање, обавештавање и узбуњивање и да се укључе у систем јавног узбуњивања у Републици Србији. Поред тога, дефинисане су обавезе радио-дифузних и телевизијских станица да предузму мере ради хитног преношења одговарајућих информација од интереса за заштиту и спасавања. Такође, оператери мобилне телефоније дужни су да обезбеде бесплатно преношење обавештења од интереса за заштиту и спасавање телефонским претплатницима. У одредби члана 99. Закона, дефинисано је да се у јавној телефонској мрежи користи бесплатни позивни број 112 као јединствени европски број за хитне службе. Прописана је и обавеза власника пословних, стамбених и других зграда и објеката да омогуће инсталирање као и приступ сиренама и другим одговарајућим уређајима и средствима система осматрања, обавештавања и узбуњивања. Такође, овим одредбама предвиђена је обавеза привредних друштава за дистрибуцију електричне енергије да обезбеде непрекидно снабдевање електричном енергијом уређаја система осматрања, обавештавања и узбуњивања.

Глава девет уређује питања међународне сарадње у овој области, односно различите облике повезивања држава у циљу унапређења свих сегмената

система заштите кроз размену информација, заједничког учествовања у обуци и пружање помоћи погођеним подручјима.

Глава десет уређује питања евиденција које се воде у сврху обављања послова смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама.

Надзор над применом закона и инспекцијски надзор су уређени у Глави једанаест Закона а Закон садржи и низ казnenих одредби за случајеа неизвршења обавеза предвиђених Законом и оне су садржане у Глави дванаест. Прописани су прекршаји за физичко лице, правно лице, одговорно лице у правном лицу, предузетника, повереника и заменика повереника цивилне заштите, одговорног лица у државном органу, органу територијалне аутономије и органу јединице локалне самоуправе.

Прелазним и завршним одредбама прописана су решења која ће се примењивати док се не стекну услови за примену решења у целини, садржаних у овом закону, рокови за доношење планских докумената предвиђених овим законом и рок важења лиценци издатих пре ступања на снагу овог закона.

И поред чињенице да би се Закону могле ставити одређене примедбе за које се надамо да ће наћи своје место у будућем развоју законодавног оквира, у целини може се рећи да је овај Закон унео значајне новине, кроз нове институте и нови приступ за који можемо рећи да је проактиван, превентиван уз побољшање задржаних решења из претходног Закона.

2.2. Други релевантни закони и прописи

Поред Закона о ванредним ситуацијама који успоставља обавезу израде Процене угрожености и уређује на целовит начин систем заштите и спасавања, постоји низ Закона и подзаконских аката од значаја за израду Процене угрожености. Наравно, пре свих ту је Упутство о методологији за израду процене угрожености и планова заштите и спасавања о којем ће бити речи у следећем поглављу. Стога ћемо се сада осврнути на друге Законе и подзаконске акте чије познавање је неопходно за израду и разумевање институционалног и правног оквира приликом израде Процене угрожености.

Закон о локалној самоуправи⁹ уређује систем локалне самоуправе у Републици Србији, критеријуме за оснивање јединица локалне самоуправе, надлежности, органе, надзор над њиховим актима и радом, заштиту локалне самоуправе и друга питања од значаја за остваривање права и дужности јединица локалне самоуправе. Закон локалну самоуправу дефинише као право грађана да управљају јавним пословима од непосредног, заједничког и општег интереса за локално становништво, непосредно и преко слободно изабраних представника у јединицама локалне самоуправе, као и право и способност органа локалне самоуправе да, у границама закона, уређују послове и управљају јавним пословима који су у њиховој надлежности и од интереса за локално становништво. Локална самоуправа се остварује у општини, граду и граду Београду, односно у јединицама локалне самоуправе. У члану 20. став 1. тачка 8. Закона утврђује се надлежност јединице локалне самоуправе у области ванредних ситуација на следећи начин „стара се о заштити животне средине, заштити од елементарних и других непогода, заштити културних добара од значаја за општину;“ као и „обавља и друге послове од локалног значаја одређене законом (нпр. у областима одбране, заштите и спасавања, заштите од пожара, омладинске политике, зоохијене и др.), као и послове од непосредног интереса за грађане, у складу са Уставом, законом и статутом.“ Закон даље не разрађује ово питање, већ то препушта секторским законима.

Закон о државној управи¹⁰ дефинише државну управу као део извршне власти Републике Србије који врши управне послове (послови државне управе) у оквиру права и дужности Републике Србије. Закон утврђује да су органи државне управе министарства, органи управе у саставу министарстава и посебне организације, те да се органи државне управе и њихов делокруг дефинишу законом. Закон такође утврђује да рад органа државне управе подлеже надзору Владе, да Народна скупштина надзире рад органа државне управе преко надзора над радом Владе и чланова Владе а да путем управног спора судови надзиру законитост појединачних аката органа државне управе донесених у управним стварима.

9 "Sl. glasnik RS", br. 129/2007, 83/2014 - dr. zakon, 101/2016 - dr. zakon i 47/2018

10 "Službeni glasnik RS", br. 79/2005, 101/2007, 95/2010 i 99/2014

Законом о заштити од пожара¹¹ уређују се систем заштите од пожара, права и обавезе државних органа, органа аутономне покрајине и органа јединица локалне самоуправе, привредних друштава, других правних и физичких лица, организација ватрогасне службе, надзор над спровођењем овог закона и друга питања од значаја за систем заштите од пожара. Закон је предвидео доношење Стратегије заштите од пожара са следећим садржајем: а) опис и оцена стања у области заштите од пожара; б) основни циљеви и критеријуми за спровођење заштите од пожара у целини, по областима и просторним целинама са приоритетним мерама заштите; ц) услови за примену најповољнијих привредних, техничких, технолошких, економских и других мера за заштиту од пожара; д) дугорочне и краткорочне мере за спречавање избијања, ублажавања последица пожара и контролу спровођења мера заштите од пожара; е) начин обезбеђивања средстава за заштиту од пожара. Стратегија заштите од пожара¹² је донета за период 2012-2017. године. Закон утврђује обавезе владе и органа државне управе, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, правних и физичких лица, као и мере у циљу заштите од пожара и предвиђа да се ради спровођења заштите од пожара, спасавања људи и имовине, спречавања и сузбијања других техничко-технолошких несрећа и елементарних непогода, оснивају ватрогасне јединице, које могу бити професионалне и добровољне.

Закон о обнови након елементарне и друге непогоде¹³ уређује поступак обнове и пружање помоћи грађанима и привредним субјектима који су претрпели материјалну штету услед елементарних и других непогода. Закон утврђује ко има право на помоћи под којим условима. Тако право на помоћ под истим условима као и домаћи држављани имају и страни држављани и лица без држављанства која у складу са законом имају одобрење за привремени боравак или стално настањење у Републици Србији. Привредним субјектом, у смислу овог закона, подразумевају се привредна друштва, предузетници и регистрована пољопривредна газдинства која обављају делатност средствима која су у претежној приватној или задружној својини. Услови за остваривање права на помоћ за физичко лице су да је настала штета непосредна последица елементарне и друге непогоде; да је

пријављена у складу са законом; да је оштећена или уништена ствар која служи и неопходна је за задовољење основних животних потреба те је као таква била у свакодневној или редовној употреби; као и да је ствар чувана са пажњом и на прописан начин и да су предузете све мере ради смањења ризика од елементарне и друге непогоде. Када су у питању привредни субјекти постоје и посебни услови и то да је наступила штета такве врсте и обима да угрожава даљи опстанак привредног субјекта и да је штета настала од ризика који не осигуравају субјекти који се баве осигурањем имовине. Наведени услови морају бити кумулативно испуњени.

Закон под материјалном штетом подразумева физичко оштећење или уништење непокретних или покретних ствари на територији Републике Србије у својини грађана односно привредног субјекта, а које је настало као непосредна последица елементарне и друге непогоде.

Мере и критеријуме за пружање помоћи, односно мере, критеријуме и поступак за обнову и санирање последица елементарне и друге непогоде утврђује Влада Државним програмима обнове које доноси на предлог предлог Канцеларије за управљање јавним улагањима¹⁴.

Закон о одбрани од града¹⁵ Овим законом уређују се систем одбране од града у Републици Србији, права и обавезе органа државне управе, органа аутономне покрајине и органа јединица локалне самоуправе, организација система одбране од града, начин финансирања и надзор над спровођењем овог закона, као и друга питања од значаја за систем одбране од града. Закон систем одбране од града дефинише као скуп мера и радњи за планирање, финансирање, организовање и спровођење методолошких послова који се односе на радарско откривање и праћење олујно-градоносних облака, утврђивање степена градоопасности и засејавање градоопасних облака хемијским реагенсима у циљу заштите пољопривредних усева и других материјалних добара, утврђивање ефикасности спроведене методологије и развојно-истраживачке послове у области модификације времена. Закон утврђује да је систем одбране од града део јединственог система заштите и спасавања људи,

11 „Службени гласник РС”, бр. 111/2009 и 20/2015

12 „Службени гласник РС” бр. 21/2012

13 „Службени гласник РС” 112/2015

14 Канцеларија за управљање јавним улагањима је правни sledbenik Канцеларије за помоћ обнови поплавлених подручја коју је Влада Републике Србије основала 15. маја 2014.г. након катастрофалних поплава које су погодиле Србију и регион (више о Канцеларији на www.obnova.gov.rs).

15 „Службени гласник РС”, бр. 54/2015

материјалних и културних добара и животне средине од елементарних непогода и других несрећа.

Закон о планирању и изградњи¹⁶ уређује услове и начин уређења простора, уређивање и коришћење грађевинског земљишта и изградњу објеката; вршење надзора над применом одредаба Закона и инспекцијски надзор; друга питања од значаја за уређење простора, уређивање и коришћење грађевинског земљишта и за изградњу објеката. Већано за област ванредних ситуација и елементарних непогода, значајне су одредбе члана 143. Закона које предвиђају да се грађењу објекта, односно извођењу појединих радова може се приступити и без претходно прибављене грађевинске дозволе, ако се објекат гради непосредно пред наступање или за време елементарних непогода, као и ради отклањања штетних последица од тих непогода, непосредно после њиховог наступања, у случају хаварије на енергетским објектима или телекомуникационим системима, као и у случају рата или непосредне ратне опасности. У овом случају је инвеститор дужан да прибави грађевинску дозволу, односно решење о одобравању радова у року од једне године од дана престанка опасности које су проузроковале његово грађење, односно извођење радова.

Законом о здравственој заштити¹⁷ утврђен је систем и организација здравствене заштите у Републици Србији. Закон утврђује да је здравствена установа дужна да организује и спроводи мере у случају елементарних и других већих непогода и ванредних прилика као и да Завод за јавно здравље основан за територију Републике, утврђује посебне мере у елементарним и другим већим непогодама и несрећама и врши њихово спровођење у сарадњи са другим установама

Закон о јавном здрављу¹⁸ уређује област деловања јавног здравља, надлежности, планирање, спровођење активности у вези са очувањем и унапређењем здравља становништва, као и начин финансирања у циљу стварања услова за очување и унапређење здравља становништва путем свеобухватних активности друштва. Носиоци активности у областима деловања јавног здравља су институти и заводи за јавно здравље који планирају, спроводе, прате и евалуирају активности јавног здравља, координирају, усклађују и стручно повезују рад учесника у систему јавног здравља за те-

риторију за коју су основани, учесници у систему јавног здравља су органи државне управе, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, здравствена служба, организација за здравствено осигурање, установе социјалне заштите, васпитно-образовне и друге установе, средства јавног информисања, привредна друштва, јавна предузећа, предузетници, хуманитарна, верска, спортска и друга удружења, породица и грађани.

Законом о заштити становништва од заразних болести¹⁹ уређују се заштита становништва од заразних болести и посебна здравствена питања, одређују се заразне болести које угрожавају здравље становништва Републике Србије и чије спречавање и сузбијање је од општег интереса за Републику Србију, спровођење епидемиолошког надзора и мера, начин њиховог спровођења и обезбеђивање средстава за њихово спровођење, вршење надзора над извршавањем закона, као и друга питања од значаја за заштиту становништва од заразних болести.

Законом о транспорту опасног терета²⁰ уређују се овлашћења државних органа и специјализованих организација у транспорту опасног терета, посебни услови под којима се обавља транспорт опасног терета, начин обављања транспорта опасног терета, поступци у случају ванредних догађаја у транспорту опасног терета и надзор над извршавањем овог закона у друмском, железничком, ваздушном и водном саобраћају. Закон упућује и на то да је транспорт опасног терета у Републици Србији регулисан и ратификованим међународним конвенцијама које се односе на транспорт опасног терета. За обављање извршних и с њима повезаних инспекцијских и стручних послова у области транспорта опасног терета Законом је образована Управа за транспорт опасног терета, као орган управе у саставу министарства надлежног за послове саобраћаја и послови које обавља.

Законом о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима²¹ уређују се безбедносни услови у погледу примене мера заштите од пожара и експлозија приликом постављања, изградње, реконструкције, доградње и санације и приликом коришћења постројења и објеката за производњу, прераду, дораду, претакање, складиштење, држање и промет запаљивих и горивих течности

16 „Službeni glasnik RS” broj 72/2009 i dr.

17 „Službeni glasnik RS”, br. 107/2005 i dr.

18 „Službeni glasnik RS”, br. 72/2009

19 „Službeni glasnik RS”, br. 125/2004 i 36/2015

20 „Službeni glasnik RS”, br. 68/2015

21 „Službeni glasnik RS”, br. 54/2015

и запаљивих гасова, ради спречавања настајања и ширења пожара и експлозија и гашења пожара, као и спровођење надзора над овим мерама. Закон даје дефиниције основних појмова укључујући и појмове течности, гаса, запаљиве течности, гориве течности, запаљивог гаса са јасним техничким спецификацијама.

Законом о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима²² се иницијално уређивала производња, промет и превоз експлозивних материја, запаљивих течности и гасова у циљу заштите живота и здравља људи, материјалних добара и човекове средине. Међутим, Законом о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима Закон о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима је престао да важи у делу којим се уређује област запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова.

Закон о водама²³ уређује правни статус вода, интегрално управљање водама, управљање водним објектима и водним земљиштем, изворе и начин финансирања водне делатности, надзор над спровођењем закона, као и друга питања значајна за управљање водама. Закон утврђује интегрално управљање водама као скуп мера и активности усмерених на одржавање и унапређење водног режима, обезбеђивање потребних количина вода захтеваног квалитета за различите намене, заштиту вода од загађивања и заштиту од штетног дејства вода. Управљање водама је у надлежности Републике Србије и остварује се преко Министарства и других надлежних министарстава, органа аутономне покрајине, органа јединице локалне самоуправе и јавног водопривредног предузећа. Планска документа за управљање водама су: 1) Стратегија управљања водама на територији Републике Србије; 2) план управљања водама; 3) годишњи програм управљања водама; 4) планови којима се уређује заштита од штетног дејства вода, и то: план управљања ризицима од поплава, општи и оперативни план за одбрану од поплава, као и планови којима се уређује заштита вода (план заштите вода од загађивања и програм мониторинга). Закон дефинише Стратегију управљања водама на територији Републике Србије као плански документ којим се утврђују дугорочни правци управљања водама и утврђује елементе њене са-

држине. У Закону је посебна пажња посвећена заштити од штетног дејства вода и управљање ризицима. Заштита од штетног дејства вода обухвата мере и радове за заштиту од поплава спољним и унутрашњим водама, заштиту од леда, заштиту од ерозије и бујица и отклањање последица таквог деловања вода. Заштиту обезбеђују Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе. Законом је предвиђено да управљање ризицима од штетног дејства вода обухвата израду прелиминарне процене ризика од поплава, израду и спровођење планова управљања ризицима од поплава, општег и оперативних планова одбране од поплава, спровођење редовне и ванредне одбране од поплава, спровођење одбране од леда на водотоцима и заштиту од ерозије и бујица и детаљно је утврђена садржина ових докумената. Према одредбама Закона о водама, одбрана од поплава је подељена према категоризацији водотокова на две категорије. Јавна водопривредна предузећа организују одбрану на водотоковима првог реда. Водотокови првог реда су углавном велики водотокови са изграђеним заштитним системима и организацијом одбране. Одбрана од поплава на водотоковима другог реда, које су углавном бујичног карактера, у потпуности је препуштена општинама. Просечна општина у Србији има око петнаест водотокова другог реда. Неки од тих токова су у прошлости уређени заштитним објектима, међутим, већина је неуређена. Према Закону о водама, оперативни годишњи план за одбрану водотокова првог реда припрема јавно водопривредно предузеће, а доноси Министарство и то до 31. децембра текуће године за наредну годину, а оперативни годишњи план за воде другог реда израђују и доносе јединице локалне самоуправе уз прибављено мишљење јавног водопривредног предузећа. Оперативне планове доносе и правна лица чија је имовина угрожена поплавама.

Законом о метеоролошкој и хидролошкој делатности²⁴ уређује се метеоролошка и хидролошка делатност, организација и начин обављања метеоролошких и хидролошких послова, систем ране најаве метеоролошких и хидролошких елементарних непогода, фонд метеоролошких и хидролошких података и информација, заштита хидрометеоролошког информационог система, међународна сарадња и друга питања од значаја за метеоролошку и хидролошку делатност. Закон метеоролошку и хидролошку делатност као делат-

22 „Службени гласник РС”, бр. 44/77, 45/85 и 18/89 и „Службени гласник РС”, бр. 53/93, 67/93, 48/94, 101/2005 - др. закон и 54/2015 - др. закон

23 „Службени гласник РС”, бр. 30/2010, 93/2012 и 101/2016

24 „Службени гласник РС”, бр. 88/2010

ности од интереса за Републику Србију у погледу заштите живота људи и материјалних добара од деловања метеоролошких и хидролошких елементарних непогода и природних непогода, као и рационалног коришћења временских услова, климе и водних ресурса, а у циљу одрживог привредног развоја Републике Србије. Закон утврђује да метеоролошке и хидролошке послове обавља Републички хидрометеоролошки завод, као посебна организација са статусом правног лица.

Одредбама Закона поред осталог прецизирано је да Републички хидрометеоролошки завод издаје обавештења, најаве и упозорења о метеоролошким и хидролошким елементарним непогодама и природних непогодама, као и о прекограничним ефектима загађења ваздуха у случају удеса и доставља их надлежној служби за ванредне ситуације и заинтересованим органима и организацијама, као и да израђује и периодично новелира карте угрожености и карте ризика од метеоролошких елементарних непогода и учествује у изради карата угрожености од поплава на основу прописане методологије и у оквиру свог делокруга израђује процену угрожености Републике Србије и доставља је министарству надлежном за послове заштите и спасавања. Законом је утврђена надлежност Републичког хидрометеоролошког завода за израду и издавање ванредних метеоролошких и хидролошких информација и упозорења, у периоду пре, за време и непосредно после престанка метеоролошких и хидролошких елементарних непогода, природних непогода и нуклеарних акцидената. Поред овог Закона, одређени послови Републичког хидрометеоролошког завода су утврђени другим прописима као и ратификованим међународним уговорима. У складу са Конвенцијом о Светској метеоролошкој организацији, Републички хидрометеоролошки завод извршава функције националног метеоролошког, климатског и хидролошког центра у сталним међународним хидрометеоролошким оперативним системима и програмима.

Законом о Републичком сеизмолошком заводу²⁵ је образован Сеизмолошки завод као посебна организација која обавља стручне послове који се односе на: систематско регистровање, прикупљање, анализирање и проучавање сеизмичких и сеизмотектонских појава (природни и индуковани земљотреси, експлозије и горски удари), прогнозирање њиховог утицаја на земљиште,

воде, водотоке и објекте; пројектовање и одржавање мреже сеизмолошких станица и израда сеизмолошких карата (епицентара, сеизмичког хазарда, ризика, максимално догођених интензитета); учешће у изради прописа за изградњу у сеизмичким подручјима, као и за сеизмичко осматрање капиталних објеката код којих земљотреси могу изазвати природних непогода лане последице; учешће у изради перспективног и годишњег плана сеизмолошких истраживања од интереса за Републику и учешће у извршавању тих планова и изради предлога за просторно и урбанистичко планирање, као и учешће у изради и усавршавању прописа за сеизмичко пројектовање; израду предлога за планирање и организацију система цивилне заштите, код израде планова за заштиту од земљотреса и мера за отклањање последица и вођења одговарајуће сеизмолошке документације, њено архивирање и чување; објављивање прикупљених података о сеизмичким и сеизмотектонским појавама и друге сеизмолошке послове који се утврде годишњим и вишегодишњим програмима.

Законом о заштити од јонизујућег зрачења и о нуклеарној сигурности²⁶ се прописују мере заштите живота и здравља људи и заштите животне средине од штетног дејства јонизујућих зрачења и мере нуклеарне сигурности при свим поступцима у вези са нуклеарним активностима и уређују се услови за обављање делатности са изворима јонизујућих зрачења и нуклеарним материјалима, као и управљање радиоактивним отпадом. На основу Закона Влада је основала Агенцију за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије, као самосталну регулаторну организацију, ради обезбеђивања услова за квалитетно и ефикасно спровођење мера заштите од јонизујућих зрачења и мера нуклеарне сигурности при обављању радијационих делатности и нуклеарних активности.

Законом о шумама²⁷ уређује се очување, заштита, планирање, гајење и коришћење шума, располагање шумама и шумским земљиштем и друга питања значајна за шуме и шумско земљиште. Законом се обезбеђује одрживо газдовање шумама и шумским земљиштем као добром од општег интереса кроз низ обавеза, ограничења, мера и забрана активности власника, корисника и других лица у односу на суме и шумско земљиште. Прописана је обавеза сопственика и корисника шума

25 „Službeni glasnik RS”, br. 71/94

26 „Službeni glasnik RS”, br. 36/09, 93/12

27 „Službeni glasnik RS”, br. 30/2010, 93/2012, 89/2015

да спроводи мере заштите шума, да штити шуме и шумска земљишта од деградације и ерозије, да извршава планове газдовања шумама, да обезбеђује чување шума од уништавања и других незаконитих радњи као и да спроводи остале мере прописане законом и прописима донетим на основу закона.

Закон о заштити животне средине²⁸ уређује интегрални систем заштите животне средине којим се обезбеђује остваривање права човека на живот и развој у здравој животној средини и уравнотежен однос привредног развоја и животне средине у Републици Србији. Систем заштите животне средине чине мере, услови и инструменти за одрживо управљање, очување природне равнотеже, целовитости, разноврсности и квалитета природних вредности и услова за опстанак свих живих бића и спречавање, контролу, смањивање и санацију свих облика загађивања животне средине. Законом је предвиђено да су у остваривању система заштите животне средине Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, правна и физичка лица одговорна за сваку активност којом мењају или могу променити стање и услове у животној средини, односно за непредузимање мера заштите животне средине, у складу са законом.

Поред наведених закона правни оквир чини и велики број подзаконских аката (наводимо само део):

- Уредба о садржају и начину израде планова заштите и спасавања у ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, бр. 8/2011);
- Уредба о обавезним средствима и опреми за личну, узајамну и колективну заштиту од елементарних непогода и других несрећа („Службени гласник РС”, бр. 3/2011);
- Уредба о начину ангажовања ствари за потребе заштите и спасавања и начину остваривања права на накнаду за коришћење истих („Службени гласник РС”, бр. 10/2013);
- Уредба о развраставању објекта, делатности и земљишта у категорије угрожености од Пожара („Службени гласник РС”, бр. 76/2010);
- Уредба о спровођењу евакуације („Службени гласник РС”, бр. 22/2011);

- Уредба о саставу и начину рада штабова за ванредне ситуације („Службени гласник РС”, бр. 98/2010);
- Уредба о утврђивању општег плана за одбрану од поплава Општи план за период од 2012. до 2018. године („Службени гласник РС”, број 23/2012);
- Правилник о начину израде и садржају плана заштите од удеса („Службени гласник РС”, бр. 82/2012);
- Правилник о организацији и начину употребе специјализованих јединица цивилне заштите („Службени гласник РС”, бр. 26/2011);
- Правилник о садржају информација о опасностима, мерама и поступцима у случају удеса („Службени гласник РС”, бр. 18/2012);
- Правилник о врстама и количинама опасних материја, објектима и другим критеријумима на основу којих се сачињава План заштите од удеса и предузимају мере за спречавање удеса и ограничавање утицаја удеса на живот и здравље људи, материјална добра и животну средину („Службени гласник РС”, бр. 48/2016);
- Правилник о организовању заштите од пожара према категорији угрожености од пожара („Службени гласник РС”, бр. 92/2011);
- Правилник о минималном броју ватрогасаца и техничкој опреми и обучености професионалних ватрогасних јединица („Службени гласник РС”, бр. 18/2012);
- Правилник о листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте докумената које израђује оператер севесо постројења, односно комплекса („Службени гласник РС”, број 41/2010);
- Упутство о методологији за израду процене угрожености и планова заштите и спасавања у ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, бр. 18/2017);
- Упутство о јединственој методологији за процену штете од елементарних непогода („Сл. листу СФРЈ”, бр. 27/87)
- Национална стратегија заштите и спасавања у ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, број 86/2011).

²⁸ „Службени гласник РС”, бр. 135/2004, 36/2009, 36/2009 - др. закон, 72/2009 - др. закон, 43/2011 - одлука Уставног суда

3. Институционални оквир

Институционални оквир на националном нивоу дефинисан је нормама правног оквира чији је преглед дат (II **Анализа нормативног оквира за област управљања ризиком од елементарних непогода**). У питању су следећи органи и други субјекти:

- Народна Скупштина Републике Србије
- Влада Републике Србије
- Министарство унутрашњих послова
- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде
- Министарство заштите животне средине
- Министарство здравља
- Републички Хидрометеоролошки Завод (РХМЗ)
- Републички Сеизмички Завод (РСЗ)
- Републички Геодетски Завод (РГЗ)
- Геолошки Завод Србије (ГЗС)
- Канцеларија за управљање јавним улагањима
- П Србијаводе
- П Србијашуме
- Органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе Штабови за ванредне ситуације
- Овлашћена и оспособљена правна лица за заштиту и спасавање
- Грађани и удружења грађана, научне и образовне установе, имаоци јавних овлашћења и други органи и организације у складу са законом и другим прописом.

Имајући у виду да се овај документ односи на активности које се спроводе у јединици локалне самоуправе посебно ћемо нагласити конкретне органе и друге субјекте и њихове одговорности у односу на смањење ризика од природних непогода.

Органи јединица локалне самоуправе, Скупштина, Веће, Председник општине /Градоначелник и Управа и њихове надлежности утврђене су Законом о локалној самоуправи.

Председник општине/Градоначелник:

- 1) представља и заступа општину/град;
- 2) предлаже начин решавања питања о којима одлучује скупштина;
- 3) наредбодавац је за извршење буџета;
- 4) усмерава и усклађује рад управе;
- 5) доноси појединачне акте за које је овлашћен законом, статутом или одлуком скупштине;
- 6) врши и друге послове утврђене статутом и другим актима општине.

Председник општине/градоначелник сазива и води седнице већа и одговоран је за законитост рада већа.

Општинско/градско веће:

- 1) предлаже статут, буџет и друге одлуке и акте које доноси скупштина;
- 2) непосредно извршава и стара се о извршавању одлука и других аката скупштине општине;
- 3) доноси одлуку о привременом финансирању у случају да скупштина општине не донесе буџет пре почетка фискалне године;
- 4) врши надзор над радом општинске управе, по-

ништава или укида акте општинске управе који нису у сагласности са законом, статутом и другим општим актом или одлуком које доноси скупштина општине;

5) решава у управном поступку у другом степену о правима и обавезама грађана, предузећа и установа и других организација у управним стварима из надлежности општине;

5а) прати реализацију програма пословања и врши координацију рада јавних предузећа чији је општина оснивач;

5б) подноси тромесечни извештај о раду јавних предузећа скупштини општине, ради даљег извештавања у складу са законом којим се уређује правни положај јавних предузећа;

6) стара се о извршавању поверених надлежности из оквира права и дужности Републике, односно аутономне покрајине;

7) поставља и разрешава начелника општинске управе, односно начелнике управа за поједине области;

8) врши и друге послове, у складу са законом.

Скупштина је највиши орган јединице локалне самоуправе. Скупштина:

1) доноси статут општине и пословник скупштине;

2) доноси буџет и завршни рачун општине;

3) утврђује стопе изворних прихода општине, као и начин и мерила за одређивање висине локалних такси и накнада;

4) доноси програм развоја општине и појединих делатности;

5) доноси просторни и урбанистички план општине и програме уређивања грађевинског земљишта;

6) доноси прописе и друге опште акте;

6а) бира и разрешава локалног омбудсмана;

7) расписује општински референдум и референдум на делу територије општине, изјашњава се о предлозима садржаним у грађанској иницијативи и утврђује предлог одлуке о самодоприносу;

8) оснива службе, јавна предузећа, установе и организације, утврђене статутом општине и врши надзор над њиховим радом;

9) именује и разрешава управни и надзорни одбор, именује и разрешава директоре јавних предузећа, установа, организација и служби, чији је оснивач и даје сагласност на њихове статуте, у складу са законом;

10) бира и разрешава председника скупштине и заменика председника скупштине;

11) поставља и разрешава секретара скупштине;

12) бира и разрешава председника општине и, на предлог председника општине, бира заменика председника општине и чланове општинског већа;

13) утврђује општинске таксе и друге локалне приходе који општини припадају по закону;

14) утврђује накнаду за уређивање грађевинског земљишта;

15) доноси акт о јавном задуживању општине, у складу са законом којим се уређује јавни дуг;

16) прописује радно време угоститељских, трговинских и занатских објеката;

17) даје мишљење о републичком, покрајинском и регионалном просторном плану;

18) даје мишљење о законима којима се уређују питања од интереса за локалну самоуправу;

19) даје сагласност на употребу имена, грба и другог обележја општине;

20) обавља и друге послове утврђене законом и статутом.

У складу са чланом 15 Закона о ванредним ситуацијама, јединице локалне самоуправе, преко својих органа обављају следеће послове:

1) доносе одлуку о организацији и функционисању цивилне заштите на територији јединице локалне самоуправе и обезбеђују њено спровођење у складу са јединственим системом заштите и спасавања; (Скупштина)

2) доносе план и програм развоја система заштите и спасавања на територији јединице локалне самоуправе, у складу са Дугорочним планом развоја заштите и спасавања Републике Србије; (Скупштина)

3) планирају и утврђују изворе финансирања за развој, изградњу и извршавање задатака заштите и спасавања и развој цивилне заштите и спровођење мера и задатака цивилне заштите

на територији јединице локалне самоуправе; (Скупштина)

- 4) образују Штаб за ванредне ситуације; (Скупштина)
- 5) непосредно сарађују са надлежном службом, другим државним органима, привредним друштвима и другим правним лицима; (сви органи у оквиру својих надлежности)
- 6) остварују сарадњу са регијама и општинама суседних земаља, у складу са овим и другим законима; (сви органи у оквиру својих надлежности)
- 7) усклађују своје планове заштите и спасавања са Планом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама Републике Србије; (Скупштина)
- 8) одређују оспособљена правна лица од значаја за заштиту и спасавање;
- 9) обезбеђују телекомуникациону и информациону подршку за потребе заштите и спасавања, као и укључење у телекомуникациони и информациони систем Службе осматрања, обавештавања и узбуњивања и повезују се са њим; (Управа)
- 10) израђују и доносе Процену угрожености и План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама. (Управа и Скупштина, а за План заштите и спасавања Управа и Веће)
- 11) прате опасности, обавештавају становништво о опасностима и предузимају друге превентивне мере за смањење ризика од елементарних непогода и других несрећа; (Управа)
- 12) набављају и одржавају средства за узбуњивање у оквиру система јавног узбуњивања у Републици Србији, учествују у изради студије покривености система јавног узбуњивања за територију јединице локалне самоуправе; (Управа)
- 13) организују, развијају и воде личну и колективну заштиту; (Управа)
- 14) формирају, организују и опремају јединице цивилне заштите опште намене; (Скупштина, Веће и Управа)
- 15) усклађују планове заштите и спасавања у ванредним ситуацијама са суседним јединицама локалне самоуправе. (Скупштина)

Овде свакако треба додати и надлежност локалне самоуправе да прогласи ванредну ситуацију. У складу са чланом 32. Закона, на предлог штаба, ванредну ситуацију одлуком проглашава председник општне/градоначелник.

Поред надлежности утврђене Законом о ванредним ситуацијама јединице локалне самоуправе обављају и послове из области заштите од елементарних непогода утврђене другим законима. Тако, између осталог, Закон о заштити од пожара утврђује да:

- јединица локалне самоуправе у оквиру надлежности утврђених Уставом и законом организује и обезбеђује услове за спровођење мера заштите од пожара и пружање помоћи код отклањања односно ублажавања последица проузрокованих пожаром и доноси акте за унапређење стања заштите од пожара (сви органи);
- доноси план заштите од пожара (Скупштина).

Законом о водама утврђено је да:

- водним објектима за уређење водотока и заштиту од поплава на водама 2. реда и водним објектима за заштиту од ерозије и бујица, осим водних објеката за заштиту од ерозије и бујица којим управља јавно водопривредно предузеће, који су у јавној својини, управља јединица локалне самоуправе на чијој се територији објекти налазе (сви органи);
- организује и спроводи одбрану од поплава на водотоцима 2. реда у складу са општим планом одбране од поплава и оперативни планом одбране од поплава (сви органи)
- оснива јавно предузеће за регионалне и вишенаменске системе (Скупштина).

4. Стратешки документи у области управљања ризиком од елементарних непогода у Републици Србији

4.1. Национална стратегија заштите и спасавања у ванредним ситуацијама

Први стратешки документ који се у Републици Србији бави темом ризика од елементарних непогода је **Национална стратегија заштите и спасавања у ванредним ситуацијама** ("Службени гласник РС", број 86/2011) коју је донела Народна скупштина Републике Србије, на Другој седници Другог редовног заседања у 2011. години, одржаној 17. новембра 2011. године. Процедура усвајања документа чини овај документ хијерархијски независним у стратешком основу, те у том погледу сва остала документа се усаглашавају са Националном стратегијом. Основ за доношење Националне стратегије садржан је у Закону о ванредним ситуацијама, али и међународним документима који је у том тренутку формулисао највише стандарде за успостављање механизма ванредних ситуација, Миленијумски циљеви развоја, које су дефинисале чланице Уједињених нација, Сендаи оквир за смањење ризика од катастрофа 2015-2030 и Хјого оквир за деловање 2005 - 2015: Развој отпорности нација и заједница на катастрофе. Осим наведених, приликом израде Националне стратегије у обзир су узете Стратегија унутрашње безбедности Европске уније и Стратегија Европске уније за подршку смањењу ризика од природних непогода у земљама у развоју. Сврха Националне стратегије јесте заштита живота, здравља и имовине

грађана, животне средине и културног наслеђа Републике Србије. Национална стратегија дефинише и одређује националне механизме координације и смернице програма за смањење природних непогода узрокованих природним појавама и опасности од несрећа, заштиту, одговор и санацију последица. Стратегија поставља циљеве и мере како за национални ниво власти тако и за локални ниво. Документ садржи пет (5) стратешких области:

- Стратешка област 1 обезбедити да смањење ризика од природних непогода постане национални и локални приоритет са јаком институционалном основом за спровођење
- Стратешка област 2 идентификовати, процењивати и пратити ризике и побољшати рано упозоравање
- Стратешка област 3 користити знање, иновације и образовање у циљу изградње културе безбедности и отпорности на свим нивоима
- Стратешка област 4 умањити факторе ризика
- Стратешка област 5 припремити се за случај катастрофе ради ефикасног (хитног) реаговања на свим нивоима.

Акциони план за спровођење Стратегије никада није донесен те изостаје праћење и евалуација спровођења постављених циљева и мера.

4.2. Национални програм заштите животне средине („Службени гласник РС” број 12/10)

Национални програм заштите животне средине јасно приказује стање у коме се наша земља налази, као и узроке који су довели до таквог стања. Програмом су утврђени континуирани, краткорични и средњорочни циљеви заштите вода, ваздуха и земљишта. Такође, програм утврђује које су конкретне превентивне мере потребне које уједно штите животну средину а и чине друштво отпорнијим у сусрет климатским променама. Укључење питања климатских промена у све секторске политике поставља се као нужност.

4.3. Национална стратегија одрживог развоја („Службени гласник РС”, број 57/08)

Пето поглавље Националне стратегије одрживог развоја посвећено је питањима заштите животне средине и очувања природних ресурса у Републици Србији. У овире овог поглавља, побројани су фактори ризика по животну средину међу којима су и природне катастрофе – поплавае, клизишта, пожари и земљотреси.

4.4. Програм метеоролошких и хидролошких развојно истраживачких активности за период 2013-2017²⁹

Програм предвиђа унапређење система мониторинга, истраживања и прогнозирања климатских промена на територији Републике Србије, успостављањем система упозорења на екстремне климатске појаве (суша, топлотни таласи, таласи хладноће, услови за појаву пожара) и оцене ризика елементарних непогода и природних непогода у вези са климатским променама. Ефикасно извршавање метеоролошких и хидролошких послова од интереса за

Републику Србију важно је и као подршка у остваривању одрживог привредног развоја, заштите животне средине и адаптације на климатске промене.

4.5. Национални програм за управљање ризицима од елементарних непогода

Национални програм за управљање ризицима од елементарних непогода, усвојен Закључком Владе Републике Србије 05 Број 217-16233/2014-1 од 19. децембра 2014. године, представља основни и кровни документ јавне политике у области управљања ризиком од елементарних непогода. Национални програм управљања ризиком од елементарних непогода (у даљем тексту Национални програм) доноси се са циљем да се обезбеди општи оквир за израду свеобухватног програма заштите од елементарних непогода, као и за координацију, усмеравање фондова и спровођење активности везаних за смањење ризика, као и управљање истим. Средњорочно и дугорочно, Република Србија ће имати користи са становишта унапређења капацитета за одбрану, за управљање и опоравак од елементарних непогода. Ово изискује побољшање постојећих система за управљање ризицима од непогода кроз широк спектар активности и мера (од традиционалног смањења ризика кроз структурне мере у пројектовању, као што су системи заштите од поплава, до побољшања спремности кроз неструктурне мере, као што су просторно планирање базирано на познавању ризика, побољшане временске прогнозе и рано упозоравање, као и решења за финансирање управљања ризицима и осигурања). Спровођењем Националног програма намера је да се изгради адекватан дугорочни систем управљања ризицима од елементарних непогода у земљи, на коме би различите институције сарађивале и заједно радиле на смањењу ризика и ефикаснијем реаговању на непогоде. Националног програма састоји се од 6 компоненти:

- Компонента 1: **Институционална изградња**
- Компонента 2: **Идентификовање и праћење ризика од природних непогода**
- Компонента 3: **Структурно и неструктурно смањење ризика**
- Компонента 4: **Систем за рано упозорење и спремност**

²⁹ Документ који покрива период од 2018 године још увек није доступан јавности. Наведен документ може послужити ЈЛС у дефинисању циљева, мера и активности који су од директног интереса те јлс.

Компонента 5: **Стратегије за финансирање ризика**

Компонента 6: **Отпорна обнова**

Влада Србије је на седници одржаној 3. марта 2017. године донела Закључак о усвајању **Акционог плана за спровођење Националног програма управљања ризиком од елементарних непогода (2017-2020)**. Акциони план садржи индикаторе циљева, мере, резултате, активности за постизање резултата, индикаторе резултата а тамо где је могуће и индикаторе активности, податке о потребним финансијским средствима, надлежним институцијама за спровођење, роковима (текст АП доступан на <http://www.obnova.gov.rs/cirilica/zakoni-i-uredbe>).

4.6. Програм за финансирање ризика у случају елементарних непогода за Републику Србију

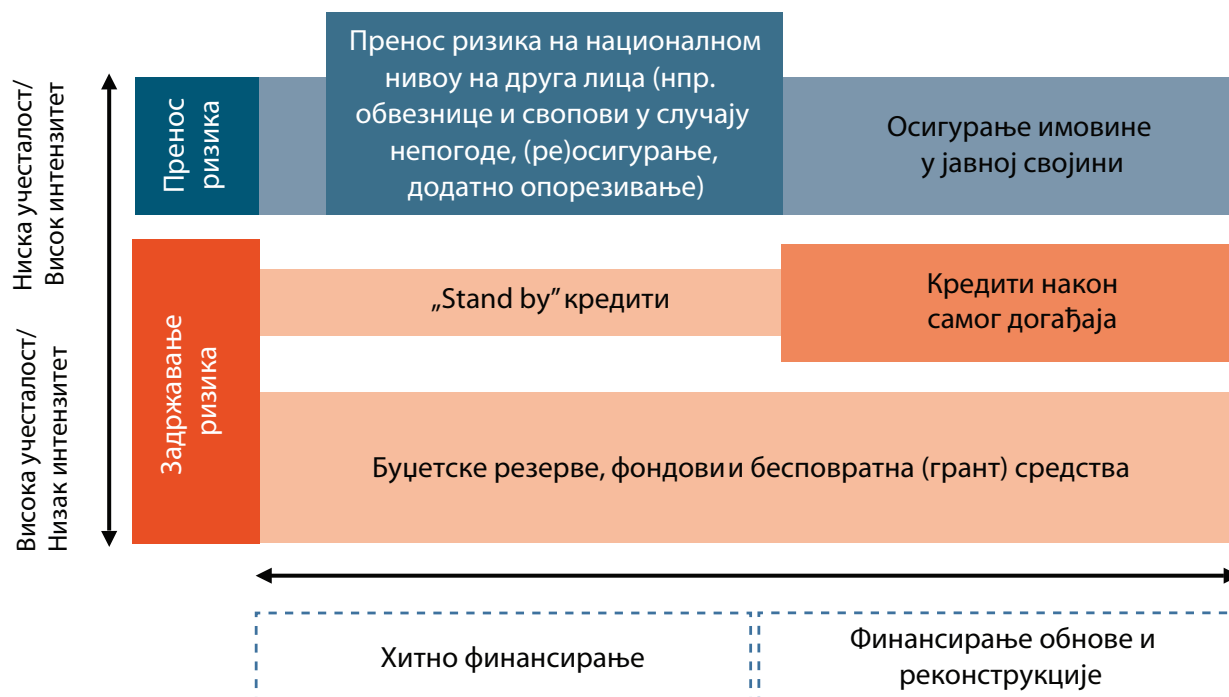
Из разлога великог броја потенцијалних елементарних непогода са којима се суочава Република Србија и њиховог финансијског утицаја на буџет у прошлости, први пут се доноси један програмски документ као што је Програм финансирања ризика од елементарних непогода. Овај програм би требало да помогне да Влада, привреда и становништво имају приступ финансијској заштити, попут одговарајућих буџетских резерви и решења за трансфер ризика, укључујући и осигурање. У циљу ефикаснијег финансирања трошкова насталих због елементарних непогода, Министарство финансија предлаже комбинацију различитих финансијских инструмената. Овакво раслојавање ризика има за циљ смањење трошкова финансирања и оптимизацију времена финансирања, што осигурава да се прво користе бесповратна (грант) средства и јефтинији извори финансирања, док би се најскупљи инструменти користили само у изузетним околностима. Иако највећи значај и даље имају буџетска средства, нарочито код непогода слабијег интензитета и мањег нивоа про-

узроковане штете, све већи значај добијају и остали извори финансирања, посебно „stand by“ кредити. У будућности ће се посебна пажња посветити промоцији инструмената преноса ризика, пре свега осигурања и реосигурања имовине. Влада Републике Србије је идентификовала три развојна циља у управљању финансијским ефектима који настају као последица елементарних непогода:

1. Одржавање фискалне стабилности на националном нивоу, која би допринела стварању услова за подршку захтевима дугорочне рехабилитације и обнове;
2. Развијање одрживих механизма финансијске заштите за јединице локалне самоуправе
3. Смањење утицаја на најсиромашнији и најугроженији део популације, спречавајући њихово даље сиромашење.

Узимајући у обзир наведене развојне циљеве Владе Републике Србије можемо дефинисати општи циљ Програма на следећи начин: Развој одрживог система финансирања управљања ризиком од елементарних непогода уз смањење учешћа буџетских издатака у укупним расходима узрокованим елементарним непогодама. У складу са општим циљем дефинисана су 3 посебна циља:

1. Национални ниво: Унапредити финансирање у хитним ситуацијама одмах након елементарних непогода, финансирање опоравка и обнове погођених подручја;
2. Локални ниво: Обезбедити финансијске инструменте и адекватна средства локалним самоуправама за обнову и реконструкцију одмах након елементарних непогода;
3. Индивидуални ниво: Помоћи угроженим домаћинствима, као и власницима малих и средњих предузећа, да обнове своју имовину, кроз приступ адекватним инструментима преноса ризика и директне помоћи.

4.7. Стратегија климатских промена са Акционим планом

Стратегија климатских промена са Акционим планом је у изради и финансира се из из предприсипних фондова (ИПА) Европске уније. Циљ пројекта је израда националне међусекторске Стратегије борбе против климатских промена са Акционим планом од стране Министарства заштите животне средине. Стратегијом ће бити успостављен национални стратешки и политички оквир борбе против климатских промена у складу са међународним обавезама Србије и њеним циљевима смањења емисија гасова са ефектом стаклене баште – ГХГ (Споразум из Париза и приступање ЕУ). Стратегија ће бити израђена уз активно учешће заинтересованих страна, укључујући државне институције, индустријски сектор, локалне самоуправе и организације цивилног друштва. Поред тога што ће допринети да Србија испуни своје циљеве у области климатских промена, стратегија ће допринети и унапређењу српске економије, пружањем јасних смерница будућим инвеститорима (у области инфраструктуре и развоја) и стварањем услова за повећање конкурентности привреде. Пројекат ће трајати 27 месеци (јул 2016. – октобар 2018. године).

4.8. Нацрт првог националног плана адаптације на измењене климатске услове за Републику Србију³⁰

Општи циљеви и задаци Нацрта првог националног плана адаптације на измењене климатске услове за Републику Србију су анализа будућих ризика и рањивости у одабраним секторима (водни ресурси, пољопривреда, шумарство и биодиверзитет) у односу на сценарије будуће климе приказане у Првом и Другом извештају Р. Србије према UNFCCC, која ће омогућити идентификовање приоритетних мера адаптације, на првом месту оних окарактерисаних као no-regret и low-regret мере. При избору мера адаптације један од критеријума биће и обезбеђивање синергије између будућег развоја самог сектора и предложене мере. План представља преглед предложених мера адаптације у секторима који су идентификовани као најугроженији, као и анализа могућег напретка у спровођењу ових мера које су предложене у Првом и Другом националном извештају Р. Србије према UNFCCC. Потом документ даје процену губитака и штета услед дугорочних промена климатских услова у Србији и услед временских и кли-

30 <http://www.klimatskepromene.rs/wp-content/uploads/2017/09/NAP-UNDP-2015-srpski.pdf>

матских екстрема чији интензитет и учесталост могу бити повезани са осмотреним променама климе током протеклих деценија. Процена губитака и штета засниваће се на документованим догађајима и објављеним анализама и извештајима. Предлог приоритетних мера адаптације, уз одговарајуће анализе успешности њихове имплементације у будућности у области пољопривреде, во-

допривреде, шумарства, биодиверзитета, обрађује се у овом документу. Осим на директној економској добити, анализе појединих опција адаптације засниваће се, уколико је то могуће, и на неекономским индикаторима (нпр. у области биодиверзитета), као и потенцијалној социјалној добити од њихове имплементације.

5. Најзначајнија међународна документа која регулишу област управљања ризика од елементарних непогода

5.1. Оквир из Сендаја за смањење ризика од природних непогода

Оквир из Сендаја за смањење ризика од природних непогода 2015-2030³¹ можемо сматрати за најважнији међународни документ. Усвојен је 18. марта 2015. године на Трећој светској конференцији за смањење ризика од природних непогода. Тај Оквир представља проширење Оквира из Хјога и његово усвајање има за циљ да постигне знатно веће смањење ризика од природних непогода које проузрокују губитак живота, доводи до умањења услова за стварање средстава за живот, заштиту здравља и доводи до губитка економске, физичке, културне и еколошке имовине људи, компанија, заједница и земаља. Да би се испунио тако постављани циљ, у документу се наводи да је неопходно да политичко руководство у свакој земљи на свим нивоима буде веома посвећено и укључено у спровођење обавеза предвиђених Оквиром. Такође, потребно је да утичу и на стварање погодних и подстицајних окружења у тежњи да се спрече нови и смање постојећи ризици од природних непогода кроз спровођење интегрисаних и инклузивних економских, структурних, правних, социјалних, здравствених, културних, образовних, еколошких, технолошких, политичких и институционалних мера које спречавају и смањују изложеност опасностима и угроженост

од природних непогода, повећавају спремност за реаговање и обнову и тиме повећавају отпорност друштва у целости³². Оквир садржи четири приоритета:

Приоритет 1 - Политике деловања и праксе за управљање ризицима од природних непогода треба да се заснивају на разумевању ризика од природних непогода у свим њиховим димензијама угрожености, капацитета, изложености људи и имовине, карактеристика опасности и окружења. Такво знање се може искористити за процену ризика пре природних непогода, за спречавање и ублажавање последица, и за развој и спровођење у дело одговарајуће спремности и делотворног реаговања на катастрофу.

Приоритет 2 - Јачање управе и институција како би управљале ризиком од природних непогода. Систем управљања ризиком од природних непогода на националном, регионалном и глобалном нивоу је од великог значаја за ефективно и ефикасно управљање ризицима од природних непогода. Неопходна је јасна визија, планови, надлежности, упутства и координација унутар и широм сектора, као и учешће

31 Преведен текст документа доступан на www.obnova.gov.rs/.../Sendai_Framework_for_Disaster_Risk_Reduction_2015-2030 A/CONF.224/CRP.1. 18. mart 2015. Originalna verzija: samo na engleskom

32 Осим интерсекционалног приступа (узимање у обзир дубинских фактора ризика, различитих фактора рањивости и њиховог кумулативног деловања, као што су род, старост, инвалидитет, културолошки фактори и сл.) Сендаји оквир посебно подвлачи значај учешћа жена и женских организација у изградњи отпорности. "Жене и њихово учешће су кључни за ефективно управљање ризиком и за креирање, буџетирање и спровођење родно осетљивих политика, планова и програма за смањење ризика и адекватне мере за изградњу капацитета треба да буду усмерене ка женама како би се повећала њихова спремност и капацитети да осигурају алтернативна средства за живот након ванредних ситуација". Ово је и један од 13 принципа Сендаји оквира, заједно са јачањем женског и омладинског активизма и унапређење организованог волонтерског рада грађана.

релевантних заинтересованих страна. Јачање система управљања ризиком од природних непогода за спречавање, ублажавање, спремност, реаговање и обнову је стога неопходно и јача сарадњу и партнерство у оквиру свих механизма и институција за спровођење инструмената који су релевантни за смањење ризика од природних непогода и одрживи развој.

Приоритет 3 - Инвестирање у економску, социјалну, културну отпорност и отпорност животне средине. Јавне и приватне инвестиције у активностима превенције и смањења ризика од природних непогода кроз структурне и неструктурне мере су од суштинског значаја за јачање економске, социјалне и културне отпорности људи, заједница, земаља и њихове имовине, као и заштите животне средине. Оне могу бити покретачи иновација, раста и отварања нових радних места. Такве мере су рентабилне и могу да служе за спасавање живота, спречавање и смањење губитака и осигуравање делотворне обнове и санације.

Приоритет 4 - Јачање спремности за делотворно реаговање, и успостављање бољег система током обнове и реконструкције. Стални раст ризика од природних непогода, укључујући и све већу изложеност људи и имовине, у комбинацији са лекцијама које су научене током претходних природних непогода, указује на потребу за даљим јачањем спремности за реаговање у случају природних непогода, предузимање активности у очекивању догађаја, интегрисање смањења ризика од природних непогода у оквиру спремности за реаговање и који осигурава да су успостављени капацитети за делотворно реаговање и обнову на свим ни-

воима. Оснаживање жена и лица са инвалидитетом да јавно воде и промовишу родну равноправност и опште прихватљиве приступе за реаговање, обнову и реконструкцију је од кључног значаја. Катастрофе су показале да фаза обнове, санације и реконструкције, која треба да се припреми пре катастрофе, представља кључну могућност за успостављање бољег система него што је он био пре катастрофе, укључујући и кроз интегрисање смањења ризика од природних непогода у развојне мере, и кроз стварање нација и заједница које су отпорне на катастрофе.

5.2. Споразум из Париза Оквирне конвенције УН о промени климе

Споразум из Париза Оквирне конвенције УН о промени климе³³ (УНФЦЦЦ) усвојен је 2015. године и дефинише глобални циљ ограничење раста средње глобалне температуре значајно испод 2°C. Споразум је ратификован и ступио је на снагу 4. новембра 2016. Европска унија (ЕУ) је претходно усвојила Климатски и енергетски оквир до 2030. године чији је циљ смањење емисија гасова са ефектом стаклене баште (ГХГ) на нивоу ЕУ од 40% до 2030. године у односу на 1990. годину. Пре усвајања Споразума из Париза, Србија је доставила свој циљ смањења емисија ГХГ од 9,8% до 2030. године у односу на 1990. годину, а Србија је донела и Закон о потврђивању Споразума маја 2017. године. У складу са тим, Србија треба да усвоји политике и мере смањења емисија ГХГ које ће допринети спровођењу постојећег циља смањења емисија ГХГ као и будућем повећању истог.

³³ <http://www.klimatskepromene.rs/projekti/strategija-u-oblasti-klimatskih-promena/>

6. Модел програма управљања ризиком од елементарних непогода и осталих опасности у јединици локалне самоуправе

Модел које следи структурално је израђен у складу са Законом о планском систему Републике Србије³⁴, Нацртом уредбе о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика³⁵. Разлог за ово је да се на јединствен начин врши планирање на територији целе Србије, што обезбеђује усклађеност докумената.

6.1. Преглед и анализа постојећег стања

Овај део треба да опише кључне чињенице о јединици локалне самоуправе, које могу бити релевантне за управљање ризиком од елементарних непогода и других опасности. Потребно је представити профил локалне самоуправе, односно целе територије: укупна површина, административна подела, популација, урбана и рурална насеља (урбана у односу на руралну популацију, подаци о становништву по старости и полу), пољопривредно, шумско и грађевинско земљиште, рељеф, реке и притоке (првог и другог реда, дужина приобаља, површина сливова), клизишта; опис и стање критичне инфраструктуре, мостова, путева, друмова (број, дужина и сл), превентивне водне инфраструктуре. Подаци за профил локалне самоуправе преузимају се из релевантног документа којим се одређују преглед кључних опасности и ризика од

природних и других непогода на територији, Процене угрожености од елементарних непогода и других несрећа у складу са Методологијом за изради процене угрожености од елементарних непогода и других несрећа, Сектора за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова. Такође, било би од велике користи за даље планирање да се у документу налази и преглед кључних природних непогода које су погодиле дату ЈЛС у претходних 10 година, укључујући процену штете и губитака. Историјски приказ елементарних непогода и других несрећа представља приказ дешавања, односно забележених догађаја са нежељеним ефектима, а у односу на најочекиваније и најнеприхватљивије ризике од елементарних непогода и других несрећа. Извор информација може бити општинска/градска архивска грађа, као и извори из медија и сл...

У анализи стања потребно је идентификовати различите факторе рањивости и њихово деловање у ванредним ситуацијама. Потребно је прикупити податке о броју особа са инвалидитетом, броју старачких самачких домаћинстава (посебно у руралним, планинским и тешко приступачним подручјима), број домаћинстава са само једним одраслим чланом домаћинства и сл., како би се идентификовале посебно рањиве категорије становништва.

Потом, неопходно је дати приказ свих субјеката системе заштите и спасавања, односно значајних за процесе смањења и управљања ризицима од природних катастрофа, са улогама у систему, тј. процесима. Идентификоване институције/организације/

34 "Službeni glasnik RS" br. 30/2018 od 20.04.2018

35 Dostupno na www.mduls.gov.rs/doc/...ps/Uredba%20o%20upravljanju%20JP%202912016.docx

удружења не мора и не треба да су предодређена само у делу заштите и спасавања (поступци везани за реаговање), већ и у делу превентиве, припреме и израде аката, едукација, акције и активности у циљу подизања свести становништва о значају превентиве и сл. Како би се укључио што већи број субјеката и организација које могу да допринесу анализи и сагледавању рањивости и капацитета

различитих група, потребно је идентификовати и удружења жена, омладинска удружења, удружења која се баве унапређењем положаја особа са инвалидитетом и сл. Осим у анализу стања у смислу идентификације, ове актере је потребно укључити и у консултативни процес током израде локалног програма за управљање ризиком, као и саму анализу стања.

Пример:	
Институција/организација/удружење	Значај
Градски штаб за ванредне ситуације	Носилац система и координатор активности система заштите и спасавања
Скупштина града	Усваја акта од значаја и врши законодавну власт у циљу стратешко и нормативног дела
Градско веће	Оперативно и функционално усаглашавање и спровођење нормативног оквира
Одељење за послове цивилне заштите Градске управе	Административно-техничке послови за потребе Градског штаба, координација и комуникација са осталим субјектима, кључна улога у укључивању заинтересоване јавности у креирању политика у процесима смањења и управљања ризицима од природних катастрофа.....
Одељење за послове комуналне полиције	Послови везано за обилазак критичне инфраструктуре у превентивном, као и деловању у ванредним догађајима/ ситуацијама, обавештавање, евакуација становништва....
Оспособљена правна лица	
ЈКП Водовод	За водоснабдевање и асанацију терена
Организације и удружења	
УГ Спелеолога	Идентификација критичне инфраструктуре у процесима везано за израду Процене угрожености, помоћ на неприступачним теренима, спасавање људи из пећина, бунара,....
УГ ловаца	Идентификације критичне инфраструктуре и штићених вредности (животиње, природна добра, животна средина и сл.), заштита и спасавање животиња, асанација терена....
Удружења грађана која се баве унапређењем положаја рањивих група	Идентификација специфичних фактора ризика и рањивости, као и дефинисање адекватног одговора за заштиту и спасавање.
Удружења жена, омладинска удружења, волонтерска и друга удружења грађана и грађанки	Мапирање волонтерских капацитета и могуће улоге организација у узбуњивању, пружању хуманитарне помоћи након ванредних ситуација, мобилисање локалне заједнице, унапређење информисаности и капацитета становништва и сл.

Потом, ради квалитетног сагледавања, као и утврђивања основе за стратешко планирање, дати приказ материјално-техничких капацитета, а у од-

носу и на претходну табелу, тј. претходни приказ институција од значаја.

Пример: приказ материјално-техничких капацитета	
Институција/организација/удружење	Материјално-технички и људски ресурси
Градски штаб за ванредне ситуације	Нема материјално-техничких ресурса
Скупштина града	Нема материјално-техничких ресурса
Градско веће	Нема материјално-техничких ресурса
Одељење за послове цивилне заштите Градске управе	Располаже са рачунарском опремом, једним путничким возилом,...
Одељење за послове комуналне полиције	Располаже са рачунарском опремом, два путничка возила, средствима везе (радио станице)...
Оспособљена правна лица	
ЈКП Водовод	Механизација за извођење грађевинских радова
Организације и удружења	
УГ Спелеолога	Опрема за спасавање из дубине
УГ ловаца	Опрема за бројање дивљачи, опрема за одстрел заражене дивљачи
Удружења грађана	Број волонтера и волонтерки и по врсти обука и вештина; број тумача знаковног језика, персоналних асистената за особе са инвалидитетом, број пружаоца прве помоћи, мреже за прикупљање хуманитарне помоћи

6.2. Дефинисање жељене промене

Након што се поброје и опасности и ризици, као и проблеми који погађају дату општину/град, неопходно је да се дефинише у ком правцу се жели планирати даљи кораци, односно шта се жели постићи изградом и имплементацијом датог документа. Обзиром да се национални програм и Акциони план састоје из 6 компонената од којих сваки има свој посебан циљ, структура овог документа биће конципирана на исти начин.

6.3. Дефинисање жељених циљева

Општи циљ - пример

„До 2021 јединица локалне самоуправе на свеобухватан начин уз укључивање свих релевантних актера на својој територији (органа управе, јавних предузећа, грађана и грађанки, организација цивилног друштва и академске заједнице) планира и имплементира мере, активности и финансијска средства које чине и утичу на отпорност од елементарних непогода и других опасности којима је општина/град угрожена и способна је да се брзо врати у стање које је претходило елементарној непогоди и другој опасности, као и да имплементира мере јачања отпорности на климатске промене.“

Посебни циљ 1 – пример (Институционална изградња)

„Општина/град у оквиру органа управе и јавних предузећа поседује адекватне кадровске капацитете који разумеју ризике од елементарних непогода и других опасности и способни су да планирају и спроводе мере које ће општину/град учинити отпорном на природне непогоде и остале опасности.“

Посебан циљ одговара компоненти 1. У овом делу (преглед мера и активности) треба да се прикаже процес изградње институција на локалном нивоу (постојећи и новоформираних/планираних), а у циљу адекватног система смањења ризика од природних катастрофа. Посебно је битно укључивање невладиног сектора кроз дијалог са организацијама цивилног друштва (у даљем ОЦД), као и укључивање научно-образовних установа и ака-

демске заједнице. Организације цивилног друштва су веома значајне, првенствено због знања и искуства о специфичним групама становништва, мобилизацију грађана и грађанки, идентификацију потреба, али и допуну рада институција волонтерским деловањем. Ефикасно управљање ризиком од непогода захтева заједничко деловање кључних учесника из различитих институција на свим нивоима власти. Како би се постигла одрживост деловања система, неопходно је изградити снажан механизам координације међу свим субјектима у систему.

Посебни циљ 2 - пример (Идентификовање и праћење ризика од катастрофа)

„Општина/град је идентификовала постојеће ризике од елементарних непогода и осталих опасности и ажурно прати смањење односно повећање датих ризика као и настанак нових.“

Подаци о постојању ризика пружају кључни основ за смањење ризика од елементарних непогода и управљање њима. На нивоу заједнице, познавање и разумевање ризика може утицати на одлуке становништва у тренутку непогоде - од спремности на реакцију, познавања локација битних објеката, до спасилачких процедура за евакуацију, итд. Осим тога, јасна анализа ризика може утицати на процесе планирања, пројектовања и изградње како би се обезбедила отпорност инфраструктуре на елементарне непогоде, укључујући и структуре за заштиту од поплава. Кроз изграђене институције и израђене системе за идентификацију и праћење, неопходно је перманентно вршити мониторинг, уз обавезе свих актера да се редовно извештава и ажурира постојећа база ризика. Кроз ову компоненту неопходно је изградити и капацитете/моделе сарадње са надлежним институцијама, а у циљу адекватног мониторинга. Такође, уз набавку опреме, неопходно је вршити континуиране обуке запослених и осталих учесника ради разумевања ризика, а посебно у фази прикупљања информација.

Посебни циљ 3 - пример (Структурно и неструктурно смањење ризика)

„Општина/град примењује мере за структурно и неструктурно смањење ризика у виду подизања свести и континуиране едукације запослених и становништва о ризицима, ажурирањем релевант-

них планских докумената у које је инкорпорирана информација о ризицима и климатским променама, као и инвестирањем у превентивне мере и заштиту критичне инфраструктуре и јавних објеката на својој територији.“

Активности које су део ове компоненте ће путем инвестиција ублажити ризике од опасности у критичним и рањивим зонама. **Структурне мере** су усмерене ка оним решењима која су у надлежности локалних самоуправа и односе на започете инвестиције (или оне које се планирају) у изградњу, како заштитних објеката (када говоримо о поплавама), тако и ону инфраструктуру која тек треба да буде изграђена, а која треба да садржи све неопходне информације о постојећим ризицима (пример: ерозиона подручја, клизишта и сл.). Посебно је значајно, (у односу на локалне буџете који су често недовољни за веће инвестиције) да се примене "плава и зелена" решења, односно урбанистички модели. Они представљају концепт одрживог развоја уз примену практичних решења (често вишеструко економичнијих), која су ослоњена на природу, односно активно окружење (пример: економичније је планирање ретензија у односу на изградњу насипа, а у исто време те ретензије могу представљати и резервоаре воде која је неопходна у сушном периоду). **Неструктурне мере** су везане за инклузију предвиђених мера за смањење ризика од природних катастрофа у локалне планове и урбанистичке захтеве (пример: информација о локацији треба да садржи и неопходне информације о ризицима од природних катастрофа, као и мерама које морају да се предузму у циљу смањења ризика). Такође, од изузетне важности за даље процесе представља захтев да сви будући елаборати (односно пројектна документација за дефинисање параметара градње) укључе и факторе/параметре везане за ризике од природних катастрофа, као и климатске промене, односно адаптацију на исте. Међуопштинска планирања и инвестиције треба да садрже примере добре праксе, као и економична и одржива решења. Она треба да буду у фокусу, не само стручне јавности него и свих сектора који су у директној или индиректној вези са проблемима које могу изазвати природне катастрофе и климатске промене.

Посебни циљ 4 - пример (Систем за рано упозорење и спремност)

„Општина/град правовремено и ефикасно реагује на елементарне непогоде и друге несреће, као део

система ране најаве Републике Србије. Да би реакција била ефикаснија у њу је неопходно укључити аспект родне равноправности посебно осетљивих категорија становништва, као и аспект адаптације на климатске промене.“

Ова компонента је од изузетне важности, посебно у периоду непосредно пре елементарне непогоде и претставља ефикасан механизам за смањење директних штета (пре свега спасавање људи и животиња и економских штета). У циљу изградње адекватног система који ће у потпуности моћи да одговори захтевима, неопходно је у њега укључити све релевантне институције на локалном, регионалном (међуопштинском) и националном нивоу, као и заинтересовану јавност и појединце, медије и ОЦД. Од кључног значаја су програми обука и кампања које имају за циљ подизање капацитета грађанки и грађана за правовремено и адекватно реаговање непосредно пре елементарне непогоде. Ниво планирања, као и ресурси неопходни за реализацију ових активности, треба да буду подршка при изради Планова заштите и спасавања на свим нивоима. Неопходно је да рана упозорења буду благовремена и тачна, као и да ажурно стигну до локалних заједница.

Посебни циљ 5 - пример (Стратегије за финансирање ризика)

„Општина/град поседује финансијске механизме за управљање ризиком од елементарних непогода.“

Ова компонента треба да буде усмерена на одржив систем финансирања превенције и смањења ризика кроз израде годишњих програмских буџета са импликацијом на 3 године. Такође, неопходно је одређена средства усмерити ка осигурању (трансферу ризика са јавног на приватни сектор, односно промоцији обезбеђивања премија осигурања и посебних линија и механизма заштите локалних буџета) у случају елементарних непогода и других несрећа. Посебно је битно да се локалне самоуправе домаћински односе према објектима у својем власништву, па у том контексту исте треба и осигурати.

У изради годишњих програмских буџета неопходно је применити родно одговорно буџетирање (у складу са Законом о буџетском систему "Сл. Глас-

ник РС" бр. 103/2015, 99/2016 и 113/2017³⁶) односно дефинисати родно одговорне циљеве, пројекте и програмске активности и родно осетљиве индикаторе³⁷.

Посебни циљ 6 - пример (Отпорна обнова)

„Општина/град је способна да самостално процењује штету насталу услед елементарних непогода и поседује капацитете да брзо успостави стање које је претходило елементарној непогоди и другој опасности уз примену принципа "изградње бољег одговора на изазове".

То би значило спровођење следећих мера: планирање континуиране обуке службеника за процену штете и потреба након елементарних непогода и других несрећа, као и израду оквира за опоравак; увођење нових програма (софтвера) и технологија (снимање помоћу дронова и сл.) у циљу брзе процене штете и адекватног приказа исте; формирање база података о штетама и потребама након елементарних непогода, које ће у даљим процесима служити као основ за процене ризика и анализе сходно методолошким приступима; брза комуникација са КУЈУ и другим домаћим и међународним институцијама у циљу брзог и ефикасног опоравка; планирање брзих процена у односу на остварену међуопштинску сарадњу (сливови). Такође је неопходна примена начела изградње бољег, односно да се у све пројекте санације и реконструкције имплементира информација о датом ризику у циљу отпорности реконструисане инфраструктуре на будуће непогоде. Ово се може односити не само на изградњу боље, односно отпорније инфраструктуре, него и на смањење рањивости становништва и оснаживање припадника и припадница група у неповољнијем положају, имајући у виду различите основе рањивости. Због тога је у процену потреба након елементарних непогода и других несрећа неопходно предвидети мере за оснаживање

припадника и припадница рањивих група као што су особе са инавалитетом, жене, старије особе, деца, Роми и Ромкиње и сл. Потребно је укључити и организације цивилног друштва и експерте и експерткиње који могу да допринесу креирању адекватних мера.

6.4. План мера и активности

План мера и активности усклађен је са компонентама Националног програма управљања ризиком од елементарних непогода како би се обезбедила адекватна примена националних политика на локалном нивоу. За сваки од посебних циљева утврђене су мере које је потребно спровести за њихово остваривање, а затим су за сваку меру формулисани кохерентни, међусобно усклађени резултати које је потребно постићи након њиховог спровођења. Сваки утврђени резултат указује на промену у реалном стању која се жели постићи одређеном акцијом и у складу с тим за сваки резултат је дефинисан одређен број кључних активности (као и временски рок за њихово спровођење) уз јасно дефинисан орган управе који је одговоран за спровођење. Када се дефинишу индикатори, неопходно је да они буду мерљиви те да се поставе почетне вредности (ПВ) које су затечено стање у години у којој се програм дефинише као и циљана вредност (ЦВ) односно вредност која се жели постићи (Пример: ПВ2018 број повереника цивилне заштите – 0; ЦВ2020 број повереника цивилне заштите 50). Неопходно је да сви индикатори који се односе на особе (лица) буду разврстани по полу и да, уколико нису доступни, у наредном периоду буду обезбеђени³⁸. Дефинисани индикатори треба да буду родно осетљиви и да се подаци разврстани по полу континуирано прикупљају. Буџетска средства се дефинишу или на нивоу резултата или на нивоу сваке активности понаособ. Потребно је побројати средства која су предвиђена у буџету ЈЛС али и средства која се у ову сврху добијају путем донације или међународне развојне помоћи. Такође, потребно је предвидети и активности које доприносе остварењу резултата али за које средства још увек нису алоцирана. Разлог за дефинисање необезбеђених средстава је приступање разним фондовима, а за њих је неопходно претходно побројати потребе у стратешким и планским документима.

36 Чланом 2, ставом 58в) родно одговорно буџетирање је дефинисано као: увођење принципа родне равноправности у буџетски процес, што подразумева родну анализу буџета и реструктурирање прихода и расхода са циљем унапређења родне равноправности.

37 То значи да је потребно приликом израде буџета дефинисати и јасно исказати на који начин ће буџетски програм допринети или осигурати родну равноправност, односно на који начин ће се пратити учешће жена, мушкараца и других група и ефекти које буџетске програме на њих имају. На пример у финансирању цивилне заштите опште намене, потребно је да буде видљиво колико је жена и мушкараца у овим јединицама, и да ли су предвиђена средства за обезбеђивање адекватне опреме, обуке и сл.

38 Родно осетљиви индикатори посебно су значајни за креирање буџета, који од измена Закона о буџетском систему 2015. подразумева родно одговорно програмско буџетирање и родно осетљиве индикаторе.

Пример:

План мера и активности спровођења програма управљања ризиком од елементарних непогода и других опасности у ЈЛС за период (2019-2021)

Општи циљ: До 2021 јединица локалне самоуправе на свеобухватан начин уз укључивање свих релевантних актера на својој територији (органа управе, јавних предузећа, грађана и грађанки, организација цивилног друштва и академске заједнице) планира и имплементира мере, активности и финансијска средства које чине и утичу на отпорност од елементарних непогода и других опасности којима је општина/град угрожена и способна је да се брзо врати у стање које је претходило елементарној непогоди и другој опасности, као и да имплементира мере јачања отпорности на климатске промене.

Индикатор: % смањења штете од елементарне непогоде у односу на штете из 2014 године

ПВ (2014-2018): износ штете по години

ЦВ (2021): 20% мања штета за исте непогоде у односу на штете из предходних година

Компонента 1: Институционална изградња

Посебан циљ 1: Општина/град у оквиру органа управе и јавних предузећа поседује адекватне кадровске капацитете који разумеју ризике од елементарних непогода и других опасности и способни су да планирају и спроводе мере које ће општину/град учинити отпорном на природне непогоде и остале опасности.

Индикатор: Проценат кадровских капацитета

ПВ (2019):

ЦВ (2021): 100%

Мера 1.1: Изградња кадровских капацитета и координације свих служби у јлс

Резултати	Активности	Индикатори	Одговорна институција	Партнер институција/е	2019-2021	Издвојени ресурси		Необезбеђени ресурси
						Буџет ЈЛС	Остали извори	
1.1.1 Изграђени кадровски капацитети система јлс управљања ризиком од елементарних непогода и других опасности	1. Основати службу у јлс/ ставити у опис послова за изабрана радна место (реферате) који ће се бавити пословима управљања ризиком од елементарних непогода и других опасности Актом о унутрашњој организацији	Основана јединица/број службеника, по полу, који се баве ситемом управљања ризиком од елементарних непогода ПВ: ЦВ:	За активност 1. Скупштина општине/ града	Председник градоначелник Веће				
	2. Вршити континуирано обучавање кадрова у области управљања ризиком у складу са домаћим прописима и међународним стандардима и принципом родне равноправности 3. Спроводити редовне/ годишње обуке у циљу подизања свести рукодилаца јлс и одборника у скупштини јлс за процесе смањења ризика од природних катастрофа уз осигурање равномерне заступљености мушкараца и жена	За активност 2 и 3 Број спроведених обука, број сертификата, број полазника, по полу ПВ: ЦВ:	За активности 2 и 3 Надлежно Одељење у оквиру за послове самњења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите Градске/Општинске управе или надлежно одељење за управљање кадровским ресурсима	За активност 2 и 3 Националан Акаддемија за јавну управу, МДУЛС, СВС-МУП, КУЛУ, СКГО				

1.1.2 Систем комуникације и координације између свих релевантних служби у јлс у области управљања ризиком од непога је успостављен	1. Израдити процедуре комуникације и координације између релевантних актера (служби локалне самоуправе, јавних предузећа, организација цивилног друштва које се баве овом темом и Сектора за ванредне ситуације (окружни ниво) 2. Израдити алате (софтвере за документ менаџмент систем, ит апликацију, и сл.) који би помогли да актери у систему лакше деле податке и информације. 3. Предвидети могућност да се сви подаци који се односе на лица, и који се обрађују и размењују буду родно осетљиви односно раврстани по полу	Број служби које активно сарађују ПВ: ЦВ: Број приступа алату/ апликацији ПВ: ЦВ:	Надлежно Одељење у оквиру за послове самњења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите Градске/Општинске управе	Јавно комуналне службе, јавна предузећа, организације цивилног друштва, Црвени крст, Горска служба спасавања, удружења ловаца, спеолога, заштитара природе и сл, Сектор за ВС, Србијаводе, Водевојводине...				
1.1.3 Успостављена сарадња између јлс и научно-образовним установама	1. Потписан споразум о сарадњи јлс и научнообразовних установа у циљу размене искустава, инфомрација и унапређења знања у области смањења и управљања ризицима од елементарних непогода и других несрећа и борбе/ адаптације на климатске промене	Број установа са којима јлс активно сарађује кроз организовање округлих столова, обука, истраживања, анализа (као и анализа које укључују родну компоненту, односно анализе рањивости) и сл ПВ: ЦВ:	Надлежно Одељење у оквиру за послове самњења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите Градске/Општинске управе	Универзитети у Нишу, Крагујевцу, Новом саду, Новом пазару, Београду...				
Укупан буџет за компоненту 1:								

Компонента 2: Идентификовање и праћење ризика од катастрофа

Посебан циљ 2: Општина/град је идентификовала постојеће ризике од елементарних непогода и осталих опасности и ажурно прати смањење односно повећање датих ризика као и настанак нових.

Индикатор: Израђена процене ризика од елементарних непогода и других несрећа на локалном нивоу, која се благовремено прати и ажурира, као и инкорпорира у постојеће локалне планове.

ПВ (2019): 0%

ЦВ (2021): 100%

Мера 2.1: Успостављање система идентификовања и праћења ризика од елементарних непогода и других несрећа

Резултати	Активности	Индикатори	Одговорна институција	Партнер институција/е	2019-2021	Издвојени ресурси		Необезбеђени ресурси
						Буџет ЈЛС	Остали извори	
2.1.1 Успостављена процедура прикупљања, размене, анализе и употребе релевантних података и информација за управљање ризиком од елементарних непогода и других несрећа на нивоу ЈЛС	1. Припрема процедуре размене и употребе релевантних података и информација између институција, за управљање ризиком од елементарних непогода и других несрећа 2. Процедуром дефинисано да су сви подаци који се односе на становништво и особе разврстани по полу;	Израђена процедура ПВ:0 ЦВ:1	Надлежно Одељење у оквиру за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите Градске/Општинске управе	КУЈУ, РХМЗ, РСЗ, СВСМУП, локална Јавна Предузећа и Установе, као и остале службе у оквиру Градске/Општинске управе УНДП, ФАО,				

2.1.2 Израђена и редовно ажурирана процене ризика за ЈЛС у циљу унапређења идентификације, процене и праћења ризика од елементарних непогода и других несрећа	1. Оснивање тима за израду Процене ризика. Тим континуирано пружа подршку осталим институцијама у ЈЛС за израду Процене ризика правних субјеката 2. Обучавање чланова тима за разумевање Методологије за процену ризика и припрема за полагање лиценце у СВС-МУП 3. Утврђивање Нацрта Процене угрожености од елементарних непогода и других несрећа	Број службеника који имају лиценцу са процену ризика од стране СВС-МУП Број инситутуција од значаја које користе израђен модел ПВ:0% ЦВ:100%	Надлежно Одељење у оквиру за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите Градске/Општинске управе Тим за израду Процене ризика	РХМЗ, РСЗ, СВС-МУП, локална Јавна Предузећа и Установе, као и остале службе у оквиру Градске/Општинске управе УНДП, ФАО, Црвени крст, ГСС...				
2.1.3 Успостављен јединствен информациони систем података релевантних за управљање ризиком од природних катастрофа за професионалне кориснике, односно субјекте који прикупљају, обрађују и користе податке	1. Припреме у циљу успостављања јединственог информационог система података, које се састоје од израде и повезивања база података, као и обука запослених који ће радити на сервисирању истих 2. Јединствени информациони систем омогућава обраду и анализу и размену података разврстаних по полу, као и различитим основама рањивости	Број инситутуција од значаја које су повезане у јединствен информациони систем података ПВ: ЦВ:	Надлежно Одељење у оквиру за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите Градске/Општинске управе	КУЈУ, РХМЗ, РСЗ, СВСМУП, локална Јавна Предузећа и Установе, као и остале службе у оквиру Градске/Општинске управе УНДП, ФАО,				

2.1.4 Успостављен аутоматски алат за процену ризика од вишеструких опасности која омогућава редовно праћење ризика/ прорачун нивоа ризика, могућих нивоа штета и губитака	1. Набавка ИТ апликације у циљу успостављања аутоматског алата за процену ризика, као и обука запослених	Проценат аката о процени ризика од елементарних непогода који су годишње ажурирани ПВ: 0% ЦВ: 50%	Надлежно Одељење у оквиру за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите Градске/Општинске управе	КУЈУ, РХМЗ, РСЗ, СВСМУП, локална Јавна Предузећа и Установе, као и остале службе у оквиру Градске/Општинске управе УНДП, ФАО,				
2.1.5 Утврђен локални профил угрожености на основу правилне процене ризика и редовног праћења ризика од елементарних непогода и других несрећа	1. Израда профила угрожености и ризика јлс у односу на процену. 2. Израда родно осетљивог профила рањивости становништва	Број израђених Процена ризика у ЈЛС у односу на брпј правних лица која су у обавези израде исте ПВ: ЦВ:	Тим за израду Процене ризика и Надлежно Одељење у оквиру за послове самњења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите Градске/Општинске управе	КУЈУ, РХМЗ, РСЗ, СВСМУП, локална Јавна Предузећа и Установе, као и остале службе у оквиру Градске/Општинске управе УНДП, ФАО,				
2.1.6 Успостављен Регистар ризика на нивоу ЈЛС у форми електронске интерактивне мапе за све елементарне непогоде и друге несреће, који садржи податке од јавног интереса	1. Дистрибуирање обавештења и постављање на интернет презентације свих релевантних институција (електронска интерактивна мапа може бити у ГИС формату, али и Google Earth или неком другом одговарајућем програму, који је једнако доступан свим институцијама од значаја).	Број институција од значаја које су повезане у циљу успостављања Регистра ризика ЈЛС ПВ:0% ЦВ:100%	Надлежно Одељење у оквиру за послове самњења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите Градске/Општинске управе,	КУЈУ, РХМЗ, РСЗ, СВСМУП, локална Јавна Предузећа и Установе, као и остале службе у оквиру Градске/Општинске управе УНДП, ФАО,				

2.1.7 Успостављен механизам заштите критичне инфраструктуре у складу са домаћим и међународним законодавством и праксом	1. Израда базе критичне инфраструктуре у складу са домаћим законодавством, односно међународним стандардима, који укључују и адаптацију на климатске промене 2. Израђен годишњи Програм и План мера у циљу заштите критичне инфраструктуре (ревитализација, одржавање, појачани надзор, изградња и др.), као и смањења ризика у складу са Проценом ризика, односно планом за смањење ризика	Проценат објекта критичне инфраструктуре који су заштићени у складу са домаћим законодавством, односно међународним стандардима ПВ: ЦВ:	Надлежна институција за планирање и изградњу и надлежно Одељење у оквиру за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите Градске/Општинске управе	локална Јавна Предузећа и Установе, као и остале службе у оквиру Градске/Општинске управ УНДП, ФАО,				
---	---	--	---	--	--	--	--	--

2.1.8 Успостављен систем процене ризика у секторима пољопривреде, шумарства, ветерине, водних ресурса и заштите животне средине	1. Израда Стратегија адаптације на климатске промене која у себи садржи све неопходне елементе у циљу смањења ризика од природних катастрофа, а у складу са Проценом ризика 2. У сектору пољопривреде, а у склопу Програма/Фонда за пољопривреду, који је дефинисан законом, као и буџетом ЈЛС, утврдити мере у циљу смањења ризика од природних катастрофа, односно адаптације на климатске промене 3. Обезбедити да сви Програми и Планови, као и Стратегије, који су секторски орјентисани, а у циљу јачања отпорности на климатске промене и природне катастрофе буду родно одговорни односно да укључе аспект родне равноправности	Проценат спроведених мера предвиђених проценом ризика и планом адаптације ПВ: ЦВ:	Тим за израду Процене ризика	локална Јавна Предузећа и Установе, као и остале службе у оквиру Градске/Општинске управе, ЈВП Србијаводе, ЈП Србијашуме, НВО, ДВД УНДП, ФАО,				
---	--	--	-------------------------------------	--	--	--	--	--

	4. Израда карти угрожености и карти ризика од бујичних водотокова и катастра заштитних објеката од бујичних поплава 5. Израда карата угрожености и карата ризика од шумских пожара и карти резервоара, односно водних акумулација у циљу заштите од шумских пожара 6. Израда карти угрожености и карти ризика пољопривредног земљишта од природних катастрофа, као и карте заштитних објеката у циљу наводњавања и одводњавања пољопривредних површина 7. Израђена база загађивача у складу са домаћим прописима везано за заштиту животну средину							
--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.1.9 Успостављена и редовно се ажурира база података угрожене популације (најрањивијих категорија становништва, деце, младих, жена, особа са инвалидитетом и старијих особа) која укључује све податке разврстане по полу	1. Креирање система ажурног прикупљања података, разврстаних по полу, о угроженој и рањивој популацији / регистра особа које посебно погађа елементарна непогода или друга несрећа 2. Израда превентивних мера и плана заштите осетљивих категорија становништва	База података осетљивих категорија је ажурна и интегрисана у Процену ризика и План заштите и спасавања ПВ: не ЦВ: да	Надлежно Одељење у оквиру за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите Градске/Општинске управе	Центри за социјални рад Установе од значаја за угрожене популације становништва, надлежна Одељења у оквиру Градске/Општинске управе, Црвени крст, удружења грађана и грађанки				
--	--	---	--	---	--	--	--	--

Мера 2.2: Јачање капацитета свих актера укључених у систем за процену, праћење и управљање ризику од елементарних непогода и других несрећа

Резултати	Активности	Индикатори	Одговорна институција	Партнер институција/е	2019-2021	Издвојени ресурси		Необезбеђени ресурси
						Буџет ЈЛС	Остали извори	
2.2.1 Стручно особље обучено за процену, праћење ризика од елементарних непогода и других опасности	1. Спровођење обука процене ризика од елементарних непогода за ЈЛС уз обезбеђивање равноправног учешћа жена и мушкараца међу учесницима, у складу са програмом обуке - Спровођење обука се врши у образовним институцијама, са наставним кадром, као и са ученицима (вршњачка едукација) - Спровођење обука се врши у установама и институцијама на локалном нивоу које су надлежне за посебно осетљиве категорије становништва (Центар за социјални рад, Центар локалних социјаних услуга и др.) - Спровођење обука се врши за НВО које се баве аспектом родне равноправности и заштите мањинских група, као и питањима климатских промена, односно адаптације на климатске промене	Проценат реализације општег плана и програма оспособљавања запослених на нивоу ЈЛС/број спроведених обука ПВ: ЦВ:	Надлежно Одељење у оквиру Градске/ Општинске управе за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите	СКГО, КУЈУ, СВСМУП, ЦК, УНДП, ФАО, ДВД, локална Јавна Предузећа и Установе, као и остале службе у оквиру Градске/ Општинске управе				

		Проценат образовних институција које су узеле учешће у систему едукација ПВ:0% ЦВ:50% Проценат инситутуција од значаја за поесбно осетљиве категорије становништва које су узеле учешће у систему едукација ПВ:0% ЦВ:100% Проценат НВО које се баве питањима од значаја за смањење и управљање ризицима од елементарних непогда и других несрећа, посебно са аспекта родне равноправности, као и климатских промена, које су узеле учешће у систему едукација ПВ: ЦВ:	Надлежно Одељење у оквиру Градске/ Општинске управе за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите	СКГО, КУЈУ, МДУЛС, СВСМУП, ЦК, УНДП, ФАО, ДВД, локална Јавна Предузећа и Установе, као и остале службе у оквиру Градске/ Општинске управе				
Укупан буџет за Компоненту 2:								

Компонента 3: Структурно и неструктурно смањење ризика

Посебан циљ 3: Општина/град примењује мере за структурно и неструктурно смањење ризика у виду подизања свести и континуиране едукације запослених и становништва о ризицима, ажурирањем релевантних планских докумената у које је инкорпорирана информација о ризицима и климатским променама, као и инвестирањем у превентивне мере и заштиту критичне инфраструктуре и јавних објеката на својој територији.

Индикатор: Смањен проценат угроженог становништва 2021 услед елементарне непогоде у односу на предходне непогоде

ПВ (2019): мај 2014- угрожено % становништва

ЦВ (2021): смањен % угрожености у односу на 2014

Мера 3.1: Развој и примена структурних и неструктурних мера за смањење ризика од елементарних непогода и других несрећа

Резултати	Активности	Индикатори	Одговорна институција	Партнер институција/е	2019-2021	Издвојени ресурси		Необезбеђени ресурси
						Буџет ЈЛС	Остали извори	
3.1.1 Унапређене вештине и знања запослених за потребе развоја и спровођења неструктурних и структурних мера	1. Спровођење обука за службенике и запослене у ЈЛС у одељењима и службама за планирање, а која се односе на израду планова и координацију активности за смањење ризика од елементарних непогода и других несрећа	Број обучених кадрова, по полу, за планирање неструктурних мера у односу на планирани број обучених ПВ: ЦВ:	Надлежно Одељење у оквиру Градске/ Општинске управе за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите	МДУЛС, СКГО, КУЈУ, СВСМУП, ЦК, УНДП, ФАО, локална Јавна Предузећа и Установе, као и остале службе у оквиру Градске/ Општинске управе				
3.1.2 Структурне и неструктурне мере за смањење ризика од елементарних непогода и других несрећа интегрисане су у секторске политике	1. Техничка подршка / консултације које ће помоћи да се ризик од елементарних непогода и климатских промена интегрише у секторске планове	Проценат ефикасно спроведених структурних и неструктурних мера за смањење ризика од елементарних непогода и других несрећа ПВ: ЦВ:	Надлежно Одељење у оквиру Градске/ Општинске управе за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите	СКГО, КУЈУ, СВСМУП, УНДП, ФАО, ДВД, локална Јавна Предузећа и Установе, као и остале службе у оквиру Градске/ Општинске управе				

3.1.3 Усвојени планови за смањење ризика и примену структурних и неструктурних мера се спроводе	1. Израда Плана смањења ризика од елементарних непогода и других за ЈЛС	Број институција на локалном нивоу које су израдиле планове за смањење ризика од елементарних непогода у складу са утврђеном методологијом ПВ: ЦВ:	Надлежно Одељење у оквиру Градске/ Општинске управе за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите	СКГО, КУЈУ, СВСМУП, УНДП, ФАО, ДВД, локална Јавна Предузећа и Установе, као и остале службе у оквиру Градске/Општинске управе				
3.1.4 Детаљан урбанистички план јлс има инкорпориране информације о ризику и обележене зоне ризика.	1. Информације о процени ризика и опасности усагласити за урбанистичким планирањем 2. Израдити мапе са природним опасностима и ризицима и доставити јавности на увид и укључити различите групе грађана и грађанки у израду мапа	Број спроведених мера смањења ризика у зонама ПВ: ЦВ: Број приступа јавној мапи зоне ризика ПВ: ЦВ:	Надлежно одељење за послове израде урбанистичких планова	Надлежно Одељење у оквиру Градске/Општинске управе за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите				

3.1.5 Неструктурне и структурне мере у области заштите од плављења се примењују	1. Израда пројектне документације у циљу заштите од плављења 2. Изградња заштитних објеката од плављења / насипи, обалоутврде и сл. 3. Изградња противбујичних преграда 4. Рехабилитација и реконструкција приоритетне инфраструктуре за заштиту од поплава 5. Чишћење канала за одводњавање 6. Набавка мобилне опреме за заштиту од поплава – заштита приобаља 7. Израда пројектне документације (планске и техничке документације и решавање имовинско правних односа) и извођење радова у области заштите од вода на подручју надлежности ЈПВ Србијаводе	Смањен % ризика од поплава у областима у којима су спроведене структурне мере у односу на штете од мајских поплава у 2014.години и на до сада незаштићеним угроженим подручјима ПВ: ЦВ:	Надлежна институција за планирање и изградњу у оквиру ЈЛС	СКГО, КУЈУ, СВСМУП, УНДП, ФАО, МПОЉ, ЈВП Србијаводе, локална Јавна Предузећа и Установе, као и остале службе у оквиру Градске/Општинске управе				
---	---	--	--	---	--	--	--	--

3.1.6 Успостављен механизам за праћење имплементације превентивних мера за смањење ризика од елементарних непогода и других несрећа	1. Набавка информатичке опреме за праћење примене превентивних мера 2. Подршка за локалне власти у ефикасном вршењу надзора и контроле за имплементацију мера из области смањења ризика	Број успешно спроведених превентивних структурних мера за ублажавање ризика од елементарних непогода и других несрећа ПВ: ЦВ:	Градска/Општинска управа	Локална Скупштина, Градско/Општинско веће, СКГО, КУЈУ, СВСМУП, УНДП, ФАО, МПОЉ, ЈВП Србијаводе, локална Јавна Предузећа и Установе				
Укупан буџет за Компоненту 3:								

Компонента 4: Систем за рано упозорење и спремност

Посебан циљ 4: ЈЛС правовремено и ефикасно реагује на елементарне непогоде и друге несреће, као део система ране најаве Републике Србије, са укљученим аспектом родне равноправности, посебно осетљивих категорија становништва, као и адаптације на климатске промене

Индикатор: смањење штете као директна последица елементарних непогода, као и број настрадалих

ПВ (2019): 5% буџета ЈЛС (просек у последњих 10 година односа шета и буџета – економска вредност)

ЦВ (2021): 3% буџета ЈЛС

Мера 4.1: Креирање савременог, јединственог система упозорења усклађеног са домаћим законодавством и међународним стандардима

Резултати	Активности	Индикатори	Одговорна институција	Партнер институција/е	2019-2021	Издвојени ресурси		Необезбеђени ресурси
						Буџет ЈЛС	Остали извори	
4.1.1 Упостављање ефикасне размене информација између свих учесника система раног упозорења, посебно узимајући у обзир питања родне равноправности и посебно осетљивих категорија становништва	1. Израдити стандардне оперативне процедуре за размену података система за рано упозоравање између институција које имају надлежност ране најаве на разне опасности и повезати са системом 112 2. Израда Акустичне студије 3. Набавка и постављање система за узбуњивање у складу са Акустичном студијом 4. Израда Елабората и Студија за систем за рану најаву шумских пожара 5. Набавка и постављање система за рану најаву шумских пожара у складу са препорукама студије	Број институција у систему раног упозорења које ефикасно и благовремено размењују информације од значаја за функционисање овог система ПВ: ЦВ:	Надлежно Одељење у оквиру Градске/Општинске управе за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите	Локална Скупштина, Градско/Општинско веће, СКГО, КУЈУ, СВСМУП, УНДП, ФАО, РХМЗ, МПОЉ, ЈВП Србијаводе, локална Јавна Предузећа и Установе, ДВД				

4.1.2 Успостављени системи за рано упозерење и најаву опасности које могу изазвати ванредне догађаје/ ситуације	6. Израда Студије утицаја великих вода/плављења 7. Набавка мерних станица и постављање у оквиру система РХМЗ за рану најаву на водотоковима првог реда 8. Набавка и инсталација система брзе дојаве и монитинга бујица и аутоматских кишомера високе прецизности са сензором за температуру и релативну влажност ваздуха бујица	Повећање броја на годишњем нивоу (у %) у којима су рано упозерење и најава опасности успешно спроведени (у односу на претходну годину) услед елементарних непогода ПВ: ЦВ:	Надлежно Одељење у оквиру Градске/Општинске управе за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите	Локална Скупштина, Градско/Општинско веће, СКГО, КУЈУ, СВСМУП, УНДП, ФАО, РХМЗ, МПОЉ, ЈВП Србијаводе, локална Јавна Предузећа и Установе, ДВД, НВО				
	9. Обуке запослених у ЈЛС са циљем успостављања система за рано упозерење и најаву опасности (применити у обукама и аспект родне равноправности и климатских промена, као и посебно осетљивих категорија становништва и њихових улога у систему ране најаве) 10. Обуке представника НВО, укључујући и удружења жена и организације које се баве положајем рањивих група и привреде у циљу интеграције у систем ране најаве							

Мера 4.2: Унапређење нормативног и институционалног локалном нивоу

Резултати	Активности	Индикатори	Одговорна институција	Партнер институција/е	2019-2021	Издвојени ресурси		Необезбеђени ресурси
						Буџет ЈЛС	Остали извори	
4.2.1 Акти/процедуре за спремност и реаговање у случају елементарних непогода и других несрећа израђена	- Израда и усаглашавање аката/ процедура за спремност и реаговање у случају елементарних непогода и других несрећа, у складу са домаћим прописима - Утврђивање Нацрта Плана заштите и спасавања - Утврђивање Нацрта Одлуке о организацији и функционисању цивилне заштите уз предвиђену одредбу о учешћу жена - Утврђивање Нацрта Одлуке о оспособљеним правним лицима - Утврђивање Предлога за формирање штаба за ВС - Утврђивање Нацрта Плана рада Штаба за ВС - Утврђивање Нацрта Извештаја о раду Штаба за ВС	Број усвојених аката (стандарда и норми) за спремност и реаговање у случају елементарних непогода који су усаглашени са домаћим стандардима и прописима ПВ: ЦВ:	Надлежно Одељење у оквиру Градске/Општинске управе за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите	Локална Скупштина, Градско/ Општинско веће, СКГО, КУЈУ, СВСМУП, УНДП, ФАО, РХМЗ, МПОЉ, ЈВП Србијаводе, локална Јавна Предузећа и Установе, ДВД, НВО				

4.2.2 Дефинисани алати за процену потреба и раговања у току ванредних догађаја/ситуација	1. Израда стандардно-оперативних процедура у поступку реаговања у ванредној ситуацији на нивоу ЈЛС, у складу са Планом заштите и спасавања са посебним нагласком на угрожену популацију (најрањивије категорије становништва, деце, младих, жена, особа са инвалидитетом и старијих особа). 2. Израда протокола реаговања у ванредним ситуацијама у различитим ситуацијама за припаднике рањивих група (приручници на Брајевом писму, апликације за смс и слично). 3. Израда адресара корисних контаката у хитним случајевима (Градски / Општински штаб за ВС, Градско / Општинско веће, Председник Скупштине, КУЈУ, Стручно – оперативни тимови Штаба за ВС, Оспособљена правна лица за заштиту и спасавање у ВС, Хитне службе, Подручна служба ВС за ЈЛС и др.)	Проценат свих надлежних институција на локалном нивоу које у свом раду ефикасно примењују алате за процену потреба и реаговање у случају елементарне непогоде и друге опасности ПВ: ЦВ:	Надлежно Одељење у оквиру за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите Градске/ Општинске управе	Локална Скупштина, Градско/ Општинско веће, СКГО, КУЈУ, СВСМУП, УНДП, ФАО, РХМЗ, МПОЉ, ЈВП Србијаводе, локална Јавна Предузећа и Установе, ДВД, НВО				
---	--	--	---	--	--	--	--	--

4.2.3 Планови заштите и спасавања се спроводе	1. Израда регистра/базе података овлашћених и оспособљених правних лица одзначаја за заштиту и спасавање у ЈЛС о људским и материјалним ресурсима укључујући и персоналне асистенте, тумаче знаковног језика и сл.	Проценат спровођења Плана заштите и спасавања на локалном нивоу ПВ: ЦВ:	Надлежно Одељење за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите Градске/Општинске управе	Локална Скупштина, Градско/Општинско веће, СКГО, КУЈУ, СВСМУП, УНДП, ФАО, РХМЗ, МПОЉ, ЈВП Србијаводе, локална Јавна Предузећа и Установе, ДВД, НВО				
	2. Подршка у изради планова заштите и спасавања у ванредним ситуацијама у Привредним друштвима и другим правним лицима којима је одређен задатак у заштити и спасавању ЈЛС 3. Дефинисање задатака свим оспособљеним правним лицима за заштиту и спасавање у ЈЛС и другим субјектима система заштите и спасавања, којима је Планом заштите и спасавања одређена улога у заштити и спасавању људи и материјалних добара од опасности 4. Редовно одржавање вежби симулације свих актера према Плану заштите и спасавања	Број спроведених вежби симулације реаговања у ванредној ситуацији ПВ: ЦВ:	Штаб за ВС на територији ЈЛС					

4.2.4 Набављена неопходна опрема за реаговање у случају ванредних догађаја/ситуација	1. Израда евиденције - Централне базе података расположивих материјално- техничких средстава, опреме и технике на нивоу сваке ЈЛС 2. Израда процене необезбеђених средстава, опреме и технике за опремање оперативних снага заштите и спасавања и за планирање адекватног одговора на опасности које изазивају ванредне ситуације, на локалном нивоу 3. Набавка потребне опреме у складу са проценом ризика, укључујући и процену потреба рањивих група становништва у сарадњи са ОЦД 4. Набавка опреме за потребе реаговања у ванредним ситуацијама	Проценат набављене опреме у складу са проценом потреба ПВ: ЦВ:	Надлежно Одељење за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите Градске/Општинске управе Локална Скупштина, Градско/Општинско веће	Локална Скупштина, Градско/Општинско веће, СКГО, КУЈУ, СВСМУП, ЕУ, УНДП, ФАО, РХМЗ, МПОЉ, ЈВП Србијаводе, локална Јавна Предузећа и Установе, ДВД, НВО				
4.2.5 Унапређени капацитети за правовремено реаговање добровљних ватрогасних друштава (ДВД) у ванредним догађајима/ ситуацијама	1. Спровођење мера помоћи ДВД	Проценат спроведених мера ПВ: ЦВ:	Локална Скупштина, Градско/Општинско веће					

4.2.6 Обезбеђене резерве артикала (робне резерве) за ванредне ситуације/обнову	1. Израда (а након тога и редовно ажурирање) базе података залиха и потреба артикала за ванредне ситуације и обнову, укључујући и родно осетљиву процену потребних артикала 2. Набавка / допуна залиха и потреба артикала за ванредне ситуације и обнову 3. Изузимање прехранбених залиха из Робних резерви крајем сваке календарске године и предаја истих општинској организацији ЦК ради поделе корисницима уз набавку нових количина истих за потребе Робних резерви	Проценат обезбеђених артикала у складу са потребама утврђених на основу Процене ризика, односно Плана смањења ризика ПВ:0% ЦВ:100%	Локална Скупштина, Градско/Општинско веће	Републичка дирекција за робне резерве, СКГО, СВСМУП, ЕУ, УНДП, ФАО, РХМЗ, МПОЉ, ЈВП Србијаводе, локална Јавна Предузећа и Установе				
--	---	---	--	---	--	--	--	--

Мера 4.3: Успостављање система цивилне заштите на локалним нивоу

Резултати	Активности	Индикатори	Одговорна институција	Партнер институција/е	2019-2021	Издвојени ресурси		Необезбеђени ресурси
						Буџет ЈЛС	Остали извори	
4.3.1 Обезбеђени услови за развој мреже повереника и заменика повереника цивилне заштите, као и јединица цивилне заштите опште намене у ЈЛС, узимајући посебно у обзир питање родне равноправности заступљености	- Набавка опреме за потребе цивилне заштите на локалном нивоу – повереници и заменици повереника цивилне заштите и јединице цивилне заштите опште намене - Вежбе цивилне заштите у ЈЛС – сви субјекти од значаја - Вежбе цивилне заштите у школама и предшколским установама - Вежбе цивилне заштите у објектима јавне намене у ЈЛС - Вежбе цивилне заштите са акцентом на посебно осетљиве категорије становништва - Израда базе података о расположивим капацитетима цивилне заштите на нивоу ЈЛС	Број изведених вежби и број укључених учесника ПВ: ЦВ:	Надлежно Одељење у оквиру за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите Градске/Општинске управе	Локална Скупштина, Градско/Општинско веће, СКГО, КУЈУ, СВСМУП, ЕУ, УНДП, ФАО, РХМЗ, МПОЉ, ЈВП Србијаводе, локална Јавна Предузећа и Установе, ДВД, НВО				

4.3.2 Развијен систем за збрињавање евакуисаног и угроженог становништва, као и животињског фонда, у складу са локалном проценом ризика	1. Израда регистра посебно рањивих група и особа у локалној заједници 2. Изградња отпорности, укључујући јачање психолошке подршке, здравствену негу, адаптација и опремање објеката и локација за расељавање и сарадњу са образовним установама	Проценат благовремено и ефикасно евакуисаног становништва, и збринутог угроженог становништва, од укупног броја угроженог становништва на годишњем нивоу ПВ: ЦВ:	Надлежно Одељење у оквиру за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите Градске/Општинске управе	Центи за социјани рад, Локална Скупштина, Градско/Општинско веће, СКГО, КУЈУ, ВСМУП, ЕУ, УНДП, ФАО, РХМЗ, МПОЉ, ЈВП Србијаводе, локална Јавна Предузећа и Установе, ДВД, НВО				
---	--	---	--	---	--	--	--	--

Мера 4.4: Успостављање система комуникације у ванредним ситуацијама

Резултати	Активности	Индикатори	Одговорна институција	Партнер институција/е	2019-2021	Издвојени ресурси		Необезбеђени ресурси
						Буџет ЈЛС	Остали извори	
4.4.1 Унапређени капацитети за управљање информација при локалном Штабу за ванредне ситуације	1. Израда Процедуре за комуникацију свих институција од значаја за Штаб за ВС (план комуникације као део Плана заштите и спасавања), као и НВО сектора 2. Набавка опреме за потребе несметане комуникације и функционисања Штаба за ВС у циљу потпуне покривености територије за коју је надлежан	Преценат покривености територије системом везе коју користи Штаб за ВС ПВ:0% ЦВ:100%	Штаб за ВС	Локална Скупштина, Градско/Општинско веће, надлежна Одељења и Службе у оквиру управе, СКГО, КУЈУ, СВСМУП, РХМЗ, ЈВП Србијаводе, локална Јавна Предузећа и Установе, ДВД, НВО, медији				
4.4.2 Информације у току ванредних догађаја/ситуација благовремено су доступне медијима и јавности	1. Израда смерница за процедуре комуникације у ЈЛС у ванредним ситуацијама 2. Одржавање округлих столова / радионице ради дијалога са медијима на тему извештавања у току ванредне ситуације укључујући и родну равноправност, људска права и извештавање о осетљивим категоријама становништва	Број благовремено и ефикасно пласираних информација медијима и јавности у току ванредне ситуације (по ванредној ситуацији) ПВ: ЦВ:	Надлежно Одељење у оквиру Градске/Општинске управе за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите	Медији на локалном нивоу				
Укупан буџет за Компоненту 4:								

Компонента 5: Финансирање ризика

Посебан циљ 5: Општина/град поседује финансијске механизме за управљање ризиком од елементарних непогода

Индикатор: Проценат утروшених средстава за финансирање ризика услед ванредне ситуације/елементарне непогоде

ПВ (2019):

ЦВ (2021):

Мера 5.1: Успостављање инструмената за финансирање система управљања ризицима од елементарних непогода и других несрећа планираним на основу процена ризика

Резултати	Активности	Индикатори	Одговорна институција	Партнер институција/е	2019-2021	Издвојени ресурси		Необезбеђени ресурси
						Буџет ЈЛС	Остали извори	
5.1.1 ЈЛС планира и имплементира мере финансирање ризика у случају елементарне непогоде	1. Израда програма за финансирање ризика у случају елементарне непогоде која је усаглашена са националном стратегијом	Број спроведених мера у једној години у односу на усвојен план ПВ: ЦВ:	Одељење за финансијске послове	Министарство финансија, Народна банка Србије				
5.1.2 Програмски буџет јлс садржи финансијска средства која се односе на смањење и управљање ризика од елементарних непогода	1. Израда програма/ програмске активносци у буџету јлс која се односи на механизам управљања ризиком од елементарних непогода уз примену родно одговорног буџетирања у складу са националним прописима и упутствима Министарства финансија	Проценат извршења буџета ЈЛС у односу на планирана средства ПВ: ЦВ:	Председник/ Градоначелник	Одељење за финансијске послове, Министарство финансија, СКГО				

Мера 5.2: Креирање неопходних услова за унапређење преноса ризика од елементарних непогода

Резултати	Активности	Индикатори	Одговорна институција	Партнер институција/е	2019-2021	Издвојени ресурси		Необезбеђени ресурси
						Буџет ЈЛС	Остали извори	
5.2.1 Повећана покривеност осигурања од елементарних непогода и других несрећа	1. Спровођење кампање за подизање свести грађана и грађанки о потреби осигурања имовине од природних опасности 2. Успоставити сарадњу са осигуравајућим компанијама на територији јлс ради јачања свести 3. Осигурати доступност и промоцију осигурања женама и мушкарцима и испитати родне аспекте осигурања	Проценат осигуране имовине од елементарних опасности по полу носиоца осигурања ПВ: ЦВ:	Председник/ градоначелник	Надлежно Одељење у оквиру Градске/ Општинске управе за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите, Одељење за односе са јавности, Локални медији осигуравајућа предузећа				
Укупан буџет за компоненту 5:								

Компонента 6: Отпорна обнова

Посебан циљ 6: Општина/град је способна да самостално процењује штету услед елементарних непогода и поседује капацитете да брзо успостави стање које је претходило елементарној непогоди и другој опасности уз примену изградње бољег.

Индикатор: број обучених службеника у општини/граду за процену штете и спровођење обнове уз примену начела изградње бољег система

ПВ (2019):

ЦВ (2021):

Мера 6.1: Успостављање система брзог и тачног утврђивања штете и потреба након елементарних непогода

Резултати	Активности	Индикатори	Одговорна институција	Партнер институција/е	2019-2021	Издвојени ресурси		Необезбеђена средства
						Буџет ЈЛС	Донаторска средства	
6.1.1 Креиран систем за процену штете и потреба након елементарне непогоде у складу са међународним стандардима и методологијом	1. Оснивање секторских (пољопривреда, инфраструктура, становање, привреда...) комисија за процену штете након елементарне непогоде и друге опасности у јлс 2. Обука чланова Комисија да разумеју и спроводе методологију за процену штете и потреба након елементарне непогоде и друге опасности, укључујући и родне аспекте и различите основе рањивости као и утицај штете на рањивост различитих категорија становништва 3. Успостављање алата/софтвера за брзу процену штете и потреба	Број чланова комисије који самостално процењују штету у складу са методологијом ПВ: 0 ЦВ: 10	Надлежно Одељење у оквиру за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите Градске/Општинске управе	КУЈУ				

Мера 6.2: Успостављање функционалног, одрживог и ефикасног система обнове од елементарних непогода и других несрећа

Резултати	Активности	Индикатори	Одговорна институција	Партнер институција/е	2019-2021	Издвојени ресурси		Необезбеђени ресурси
						Буџет ЈЛС	Остали извори	
6.2.1. Креиран механизам у оквиру јлс за спровођење обнове након елементарне и друге непогоде у складу за прописом који уређује наведену материју	1. Оснивање унутрашње јединице/ опис послова за изабрано радно место (реферат) која ће се бавити обновом након е.н. 2. Обучити службенике у складу са Законом о обнови након е.н. и друге опасности и Државних програма обнове у различитим секторима. Обезбедити да планови обнове укључују стратешке и практичне потребе жене и мушкараца и рањивих група, као родно одговорне планове обнове.	Основана јединица/ број службеника који имају реферат обнове након елементарне непогоде ПВ: ЦВ:	Надлежно Одељење у оквиру за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите Градске/Општинске управе	КУЈУ				

6.2.2 Успостављен механизам приоритизације расподеле средстава у процесу обнове након елементарне непогоде и друге несреће	1. Процена, планирање и припрема пројеката који за циљ имају отпорније јавне објекте на елементарне непогоде и друге несреће 2. Реализација пројеката који за циљ имају отпорније јавне објекте на елементарне непогоде и друге несреће 3. Укључивање јавности и различитих категорија становништва у процену раљивости обејеката и дефинисање решења за отпорније јавне објекте	Број израђених пројеката који за циљ имају отпорније јавне објекте на елементарне непогоде ПВ: ЦВ: Број реализованих пројеката који за циљ имају отпорније јавне објекте на елементарне непогоде ПВ: ЦВ:	Надлежно Одељење у оквиру за послове смањења ризика од природних катастрофа, односно цивилне заштите Градске/Општинске управе Служба за гтрађевинске послове Служба за финансијске послове				
Укупан буџет за Компоненту 6:							

